

MŪSŲ LIETUVA

NR 22 (1296) XXV 1973 M. GEGUŽĖS - MAIO 31
R. Juatindiba, 20 (axia Postal 4421 Săo Paulo, ESP)

Kaina 60 centav
Teleffonas 273-03-3

PLAČIAJAME PASAULYJE

BRAZILIJA

IDOMŪS DAVINIAI

Praeitą penktadienį, gegužės 25, įtakingasis Brazilijos finansų ministras prof. Delfim Netto savo kalboje Săo Paulo pramonininkams pareiškė daug svarbių dalykų.

Brazilijos fabrikų gaminių išvežimas pakilo nuo 35 milijonų dolerių 1964 m. iki beveik 2.000 milijonų dolerių 1972.

Jiems pagaminti reikėjo įsivežti naujų mašinų ir priemonių už 1.600 milijonų dol. ir plieno už 350 mln. Todėl valdžia pradėjo labai skatinti ir remti tokių mašinų gamybą pačioje Brazilijoje. Sudarė 1.000 mln. dol. sumai programą, kad plieno ir kitų metalų būtų pakankamai pasigaminta pačiame krašte.

Kad krašto išsivystymas greit vyktų ir būtų darbo vis didėjančiam žmonių skaičiui (vienam mln. per metus) tenka leisti užsieniečiam vieniems ar drauge su brazilais steigti naujus fabrikus. Dėl to kiti šaukia, kad pramonė patenkanti į užsieniečių rankas. Tačiau pagal Delfim Netto taip nėra.

Pagal Brazilijos Banco Central davinius iš 395 mln. dolerių užsieniečių pramoninkų kapitalo 1972 m. tik 20 mln buvo išleista pirkti brazilų fabrikams.

Ar apsimoka skolintis? Pagal „O Estado de Săo Paulo“ paskelbtus davinius, (V 18-23) Brazilijai vis labiau išeina į naudą užsieniečių kapitalistų pinigų įdėjimas į Brazilijos pramonę. Nors jie išveža atgal palūkanas (apie 5,5 nuošimčius) ir dalį pelno, bet daugiau lieka kapitalo, mašinų, o svarbiausia uždarbių, patiems brazilams.

Taip, pvz. 1969 metais jie investavo 189 mln. dol., išvežė atgal 81 mln., liko 108 mln. dol. 1971 m. liko 48 mln. dol. ir 1972 metais 172 mln. dolerių.

Tas pats būtų galima pasakyti ir apie Brazilijos pasiskolinamas milžiniškas paskolas. Pvz., tais pačiais 1969 m. Brazilija gavo paskolų 1.823 mln., mokėjo palūkanų ir gražino skolos kvotų 1.250 mln., ir turėjo naudos 215 mln. dolerių. Gi 1971 m. turėjo naudos 1.267 mln. dol.

Praeitais metais skolinosi 5.162 mln. dol., išmokėjo 2.303 mln., liko jai 2.857 mln. dol. Liko tad 55 nuošimčiai arba daugiau negu pusė.

(Apytikriai skaičiuojama, kad Brazilija turi apie 9.900 mln. dol. paskolų ir netoli 3.000 mln. dolerių užsienio kapitalo fabrikuose ir kitose investacijose.)

VATIKANAS

Sekantis sekmadienis, birželio 3 d. Dangun Žengimo šventė, visoje Bažnyčioje minima kaip Socialinių susisiekimo priemonių VII-toji diena.

Vatikano II suvažiavimas pabrėžė, kad žmonių visuomenei būtina teisė žinoti ir sužinoti, ir kad žinių perdavimas visada turi būti teisingas, kad tarnautų bendram labui.

SKELBIAMI ŠVENTIEJI METAI

Sekminių dieną, birželio 10, visame pasaulyje prasideda Šventieji metai, kurie skelbiami kas 25-eris metus. Iš pradžių visuose kraštuose vyks dvasinio atsinaujinimo sąjūdis, kuris išsivers į pačių Šventųjų - 1975 - metų iškilmes Romoje.

Umberto Mozzoni, ketveris metus ėjęs šv. Sosto nuncijaus pareigas, buvo pakeltas į kardinolus. Jo vieton atvyko vysk. Carmine Rocco, 61 m. italas, paskutiniu metu dirbęs Filipinuose, bet jau buvęs ir Brazilijoje. Šv. Sosto atstovas, pagal paprotį, Brazilijoje yra kartu ir visų diplomatinių tarnybų pirmūnas oficialiuose parengimuose.

C I L E

Buvęs prezidentas Eduardo Frei, krikščionis demokratas, buvo išrinktas Senato pirmininku

A R G E N T I N A

Naujasis prezidentas, Hector Campora, gegužės 25 perėmė valdžią kaip 36-asis Argentinos galva. Apeigose dalyvavo keliasdešimties valstybių atstovai, įskaitant Čilės, Kubos ir Urugvajaus prezidentus, ir apie pusę milijoną argentiniečių (krašte gyvena 34 mln). Vienas iš pirmųjų Camporos veiksmų buvo paleisti politinius kalinius, kuriuos kai kur minia norėjo išleisti, išversdama kalėjimų duris. Sekė kelios dienos riaušių.

Juan Peron, sugrįž į savąjį kraštą birželio 10 d.

J A V

Trys astronautai pavėluotai pakilo į erdves, pasirošę pataisyti erdvės stotį, kuri pakilimo metu buvo apgadinta. Išlipę iš erdvėlaivio, bandė pataisyti sugedusias dalis, sugebėjo uždengti nuo saulės spindulių geroką stoties dalį, kad

PABALTIO RESPUBLIKŲ SIENOS BUS PANAIKINTOS

Pradedama nauja propaganda:
"Tavo tėvynė — Sovietų Sąjunga"

Esame minėję, kad Kremlius ruošiasi visą Sovietų Sąjungą, įskaitant į ją ir okupuotąsias Pabaltijo valstybes, suskirstyti į ekonominius rajonus. Kad tas suskirstymas gali paliesti ir vadinaujamųjų respublikų sienas ir, kad Minske Lenino vardo Mokslų akademijoje jau įsteigtas Vakarų skyrius.

Gegužės 4 The New York Times laidoje dienraščio bendradarbis Maskvoje Theodor Shabad rašo, kad jau visa Sovietija suskirstyta į 7 rajonus. Jie yra gana dideli, o ligi dabar, daugiau teoriškai, veikė 18 rajonų.

Rajonų, kurių 4 yra sovietinės imperijos Azijos dalyje ir 3 Europos dalyje, pavadinimai yra tokie: a) Tolimieji Rytai; b) Sibiras; c) Centrinė Azija į kuri įeina Kirgizija, Tadžikistanas, Uzbekija, Turkestanas; d) Kazakstanas, o Europos dalyje yra e) Volga-Uralas; Pietūs, į kuri įeina Ukraina, Moldavija, Gruzija, Armėnija, Azerbaidžanas; f) Šiaurės Centras, į kuri įeina Lietuva, Latvija, Estija, Gudija, Kaliningrado sritis ir Rusijos dalis, apimanti Leningrado ir Maskvos sritis.

Į šį ir mums labiausiai rūpimą rajoną, mes į jį įjungta ir mūsų Lietuva, suplaktos net keturios tautos. Jame didžiausią persvarą ir savo teritorijos plotu ir gyventojų skaičiumi turės rusai. Numatoma, kad per 15 m. (1975-1990) sudarytieji rajonai turės būti ne tik ekonominiai suplanuoti, bet ir išdirbtieji planai įvykdyti.

Iš trumpo aprašymo nematyti kokia bus ir iš ko sudaryta

ATVYKS LIETUVIŲ TEATRAS

Šių metų pabaigoje, apie Kalėdas iš Montevideo atvyks Urugvajaus lietuvių teatro grupė, kuri Săo Paulę parodys naujai parausią komediją. Ekskursijoje dalyvaus aštuoni vaidintojai.

PABALTIEČIAI MINI SUKAKTI

Tautos išsklaidymo dieną - birželio 15 - birželio trėmimai ir trijų kraštų žuvusieji bus prisimenami metinėse trijų tautų kolonijų bendrame minėjime Săo Paule sekmadienį, birželio 10 d., 19:00 val. Joăo Caetano teatre, Rua Borges Lagoa, 650, Vila Clementino, priešais Hospital Săo Paulo. (žr. 10 p.) Rio de Janeiro apylinkės minėjimas ruošiamas Niterói mieste (žr. 4 psl.)

erdvės laboratorijos vidaus temperatūra nukristu ir jie galėtų sėkmingai tęsti savo tyrinėjimus.

rajono valdžia. Kokios formos ji bebūtų, vistiek ji nustelbs tautines respublikas, su visais jų tautiniais bruožais. Šis Kremliaus užsimojimas mums aiškiai byloja, jog tai toli gražu nėra vien imperijos ekonominio planavimo reikmės išauktas. Rajonas su didele rusiškumo persvara turės atlikti ir svarbesnius rusų-komunistų užsibrežtus tikslus — suvirstinti bent kokias tautines, kaip bolševikai sako, nacionalistines apraiškas. Taip manyti mes turime labai viso pagrindo vien tik iš pastaruoju metu be atvangos varoma propaganda šiose srityse: a) Tavo tėvynė — Sovietų Sąjunga. b) internacionalinės (faktiškai sovieto - rusiškiosios) ideologijos visuotiniai priverstinis brukimas jaunimui vos pradedančiam lankyti vaikų darželį ir toliau; c) ypatingai sustiprintas ateizmo skiepijimas. Visi šie dalykai per "tirpinantį puodą" bus varomi į vienalytį rusų komunistinį tipinį. Reikia tikėti, kad ir nerusų kilmės komunistai, taip pat kaip ir mes, gerai supranta Kremliaus ruošiamąją "naują nacionalinę" politiką ir jos grėsmę tautiniams vienietams. (E.)

ŠVIETIMO MINISTRAS MOKO NAUJĄ TAUTYBĖS SAVOKĄ LIETUVOS MOKYKLOSE

Mečislovas Gedvila, Lietuvos švietimo ministras, pokalbyje „Tarybiname Mokytoje“ (1972 XII 29, nr. 104) kaltoja Maskvos auklėjimo filosofija, kuri nuolat vedama, bet pastiprėjusi, kad sovietams būtų palankesnė dirva tautinių valstybių sienas pakeisti.

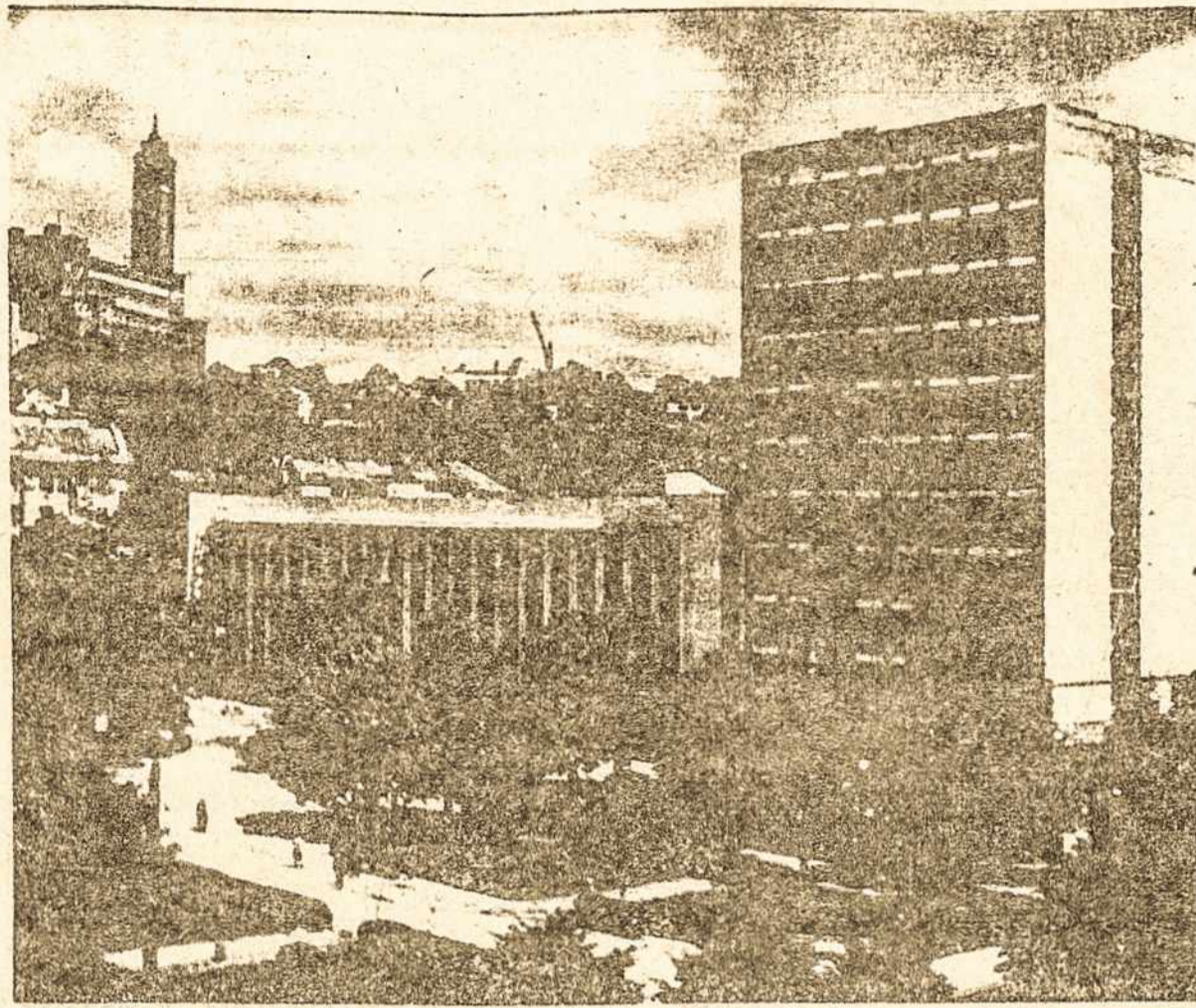
„Ir mokytojai savo mokinius auklėja tokia pat tarybinio patriotizmo ir internacionalizmo dvasia, kokia jie patys išauklėti, nuolat primindami mokiniams, kad mes esame Tarybų Sąjungos piliečiai, šauniais darbais šlovinantys savo Tėvynę, savo tėviškę,“ rašo Gedvila.

Pagyres bendradarbiavimą tarp „broliškų tautų“, ministras tęsia: „Visi mes, tarybiniai žmonės, kurios bebūtu tautybės, vidurinėje mokykloje išmoksime, be gimtosios kalbos, rusų kalba, kuri yra visasąjunginio bendravimo kalba. Mūsų Tėvynė - Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjunga. Niekur kitur pasaulyje nėra tokios stiprios, nuoširdios tautų draugystės, kaip pas mus“.

Jeigu pagal pakeistas valstybių sienas kada nors būtų vykdomi balsavimai pagal tautų apsisprendimo teisę, sovietai jau bus užtikrinę sau Pabaltijo valstybėse tu tautu mažumą.

OK. LIETUVOJE

KAUNE, mūsų tautos PRISIKĖLIMO BAŽNYČIA, kurios bokštą čia regime, komunistai pavertė fabriku. Tai tikėjimo laisvė.

Vilniaus miestas ruošiasi parodomis, poezijos savaitė, ženkleliais, eisenomis minėti sostinės 650-tąsias metines. Per antrąjį karą miestas prarado 100.000 gyventojų, kurie žuvo karo veiksmuose: dabar yra daugiau kaip 400.000 gyventojų. Gyvena 40 tautybių žmonės, yra 100 pramonės įmonių, 6 aukštosios mokyklos ir 20 mokslinių tyrimo institutų.

Architektas Vytautas Landsbergis-Žemkalnis sulaukė 80 metų amžiaus, ir ta proga paruošta jo darbų brėžinių paroda Vilniuje. Įdomiausias jo kūrinys Kauno pramonės, prekybos ir amatų namai kurie 1938 metais buvo pastatyti, o vėliau tapo miesto biblioteka.

Juozo Grušo istorinė drama „Barbora Radvilaitė“ buvo pastatyta Klaipėdoje. Po pirmojo pastatymo Kaune režisorius Jonas Jurašas dėl susikirtimų su cenzūra buvo atleistas ar atsistatė.

Violetos Palčinskaitės eiliuota pasaka „Aš vejuosi vasarą“ jau šešis mėnesius rodoma Minsko teatre.

Vilniaus studentų teatras šiuo metu stato Justino Marcinkevičiaus „Siena“ ir K. Vydūno „Prabočių šešėlius“.

Skulptorius Leonas Žuklys sukūrė didelį Kristijono Donelaičio bustą ir daili Vienožinskio paminklinę lentą.

Lietuvos mokslo Akademinė ir jos dešimtys tyrimo institutų turi 1300 mokslininkų bendradarbių, pagal „Tiesos“ žinias

Sov. Sąjungos stalo teniso žiemos pirmenybėse kaunietė Asta Giedraitytė laimėjo aukso medalį.

Danas Pozniakas, pirmasis Lietuvos olimpinis bokso čempionas, vyks į JAV teisėju tarp JAV ir TSRS boksininkų rungtynėms.

Kaune pastatytas keturioliktas kino teatras, pavadintas „Vilnis“ ir turis 400 vietų.

Kauno zoologijos sode šiuo metu esama apie 250 įvairių gyvūnijos atstovų.

„Vaga“ išleido R. Genušio knyga Choralai iš lietuviškų operų, kurioje

yra gaidos ir žodžiai iš šių operų: M. Petrausko „Birutės“, „Eglės žalčių karalienės“, J. Karnavičiaus „Gražinos ir Radvilos Perkūno“, S. Šimkaus „Pagirėnų“, A. Račiūno „Trijų talismanų“ ir K. V. Banaičio „Jūratės ir Kastyčio“.

Šiais metais Plungės dirbtinų odų gamykla pagamins 16 milijonų kvadratinu metru medžiagos galanterijai ir drabužiams.

Lietuvos spauda pranešė, kad Lietuvos Mokslų Akademijos puslaidininkų fizikos instituto mokslininkai, vadovaujami K. Repšio, atrado būdą matuoti puslaidininkų termoelektrovaros jėgos dydį.

Režisorius Antanas Zauka Vilniuje atšventė 75 metų sukaktį. Jau ir Nepriklausomais laikais buvo režisoriumi, choro inspektoriumi ir muzikinio knygyno vedėju.

Tradicinėse žirgų lenktynėse ant Sartinų ežero dalyvavo 110 šio sporto mėgėjų. Daugiausia pasižymėjo Zarasų apylinkės žirgai ir P. Navalinsko erzilai (Širvintų). Seniausias dalyvis turėjo 68 metus, dalyvavo ir viena moteris.

Pagal „Tiesos“ žinias 1972 metais Lietuvos muziejus aplankė trys su puse milijonų asmenų, apie 300.000 daugiau negu 1971 metais. Daugiausia lankytojų Vilniaus Dailės muziejuje (virš 700.000).

Kauno Palemono keramikos gamyklos darbininkai prie Ukmergės atrado didelį akmenį, maždaug pusę Puntuko dydžio, įsmegusį Šventosios senoje vagoje.

Kovo 27 Vilniuje mirė Stasys Markonis, 70 m. amžiaus. Palikęs kunigystę dar prieš II pasaulinį karą, sovietmečiu buvo ateizmo muziejaus direktoriumi šv. Kazimiero bažnyčioje. Jo vardu išėjo visa eilė ateistinių knygų.

Švietimo ministerijos pareigūnai „Tiesoje“ pranešė, kad ministerijai priklausančiose Lietuvos mokyklose dirba apie 40.000 mokytojų, kurių 65 proc. turi aukštąjį išsilavinimą. Iki 1990 metų tikimasi, kad visi, įskaitant ir pradinės mokyklos mokytojus, bus baigę aukštąjį mokslą. Kol kai kuriuose miestuose yra pedagogų perteklius, kai kur kaimuose jų trūksta, dalinai dėl nepalankių gyvenimo sąlygų. Pusė mokytojų esą, anot spaudos, kompartijos nariai

Geguzės 13 d. Aušros Vartų parapijoje Buenos Aires įvyko šv. Mišios už Romą Kalantą.

Graikijoje gyvena inž. Virgilijus Strazdas su šeima. Jis dirba televizijos stočių statyboje, kelerius metus dirbęs Pietų Vietname ir Irane.

Kalifornijoje ruošiamasi išleisti a. a. Tininio knygą „Laiškai Andromachai“.

Toronto, Kanados, vienas parkas bus pavadintas Lietuvos vardu Kanados lietuvių imigracijos 25-rių metų proga.

Vienintelis laisvajame pasaulyje žurnalas vaikams „Eglutė“, pasiekia 1570 vaikų. Didžiausią tiražą pasiekė 1953-4 metais. Leidinys gausiai iliustruotas. Prenumerata metams 5 doleriai (30kr) Immaculate Conception Convent R. F. D. 2, Putnam, Conn. 06260, EUA arba per Mūsų Lietuvos redakciją.

Grand Rapids miesto muziejus prieš Velykas surengė lietuviškų kiaušinių marginimų kursus, kuriuos pravedė Ursulė Astrienė su dukterimis Alberta ir Maryte.

Beverly Hills, kino žvaigždžių miestas, eismo direktoriumi yra inž. Rimas Petraitis.

Kovo 25 Buenos Aires televizijos 11-tas kanalas perdavė kun. A. Steigvilos laikomas mišias, kurių metu giedojo šv. Cecilijos choras. Pamoksle kun. Steigvila kalbėjo apie Lietuvos religinę padėtį. Choras giedojo bent dvi lietuviškas giesmes.

Australijos Lietuvių Bendruomenė ruošia knygą „Australijos lietuviai“ savo kolonijos 25-rių metų sukakties proga.

Sydno lietuvių sodyba Australijoje praplėsta dar dviem namais ir keturiais butais. Šią seneliams lietuviams prieglaudą organizavo lietuvis moteris, norėdamos padėti savo tautiečiams.

Melbourn miesto valstybinėje bibliotekoje, Australijoje, yra lietuviška skaitykla, kurią įrėngė a. a. Antanas Krausas. Čia yra enciklopedija lietuviškai ir angliškai, įvairios knygos ir ateina iš įvairių pasaulio kraštų lietuviški laikraščiai.

Australijos Lietuvių Jaunimo Sąjungos pirmininku Adelaidėje išrinktas dr. A. Stepanas.

Dailininkas Vincas Jokubaitis paširtas Londo Valstybinės galerijos pavieksų įreminimo skyriaus vedėju.

LAISVAME PASAULYJE

Architektas J. Stankus suplanavo Čikagoje 37 aukštų, kondominio rūmus su 700 būtų, kurių kaina sieks apie 40 milijonų dolerių. Studijas baigė Vilniuje, yra dirbęs Šveicarijoje prieš apsigyvendamas JAV-se.

Pabaltiečių jaunimo suvažiavimas Vokietijoje įvyks birželio 8-11 Bad Gotesberge, lietuvių šeimų poilsio dienos birželio 15-28. Lietuvių jaunimo suvažiavimas įvyko balandžio 28-gegužės 1.

Antram pusmečiui Vasario 16-ton gimnazijon Vokietijoje įstojo 15 naujų mokinių, kurių 13 naujai iš Lietuvos atvykę. Dabar mokinių yra 92.

Kanados valdžia 1971-73 metų laikotarpyje paskyrė tris milijonus dolerių etninių grupių veiklai ir studijoms. Jų teko ir lietuvių veiklai Montrealyje – ir virš dešimti kitų tautybių seminaram, meno darbai, suvažiavimai, kongresai, istorijos leidiniai.

Švedijoje gyvena apie 100 lietuvių. Pagrindinis vienetas yra Švedijos Lietuvių Bendruomenė, kurios pirm. dabar yra inž. Valentinas Vilkenas.

Juozas Pronskus, vienas iš Čikagos dienraščio „Naujienu“ redaktorių šventis 80 metų amžiaus. Dalyvavo Klaipėdos sukilime prieš 50 metų, redagavo „Vakarai“ žurnalą Lietuvos uoste.

New Yorke BALFo rūpesčiu apsigyveno jūrininkas Vytautas Gadliauskas 34 m. amžiaus, kilęs iš Raseinių apskr. Žvejų laivo „Višera“ kapitonas, nutaręs pabėgti į vakarus, pasiūlė ir įgulos nariams prisidėti, kai pasiekė Graikiją. Šių tarpe (pasitraukė į vakarus sptyni iš aštuonių laive esančių jūrininkų) buvo ir Gadliauskas.

Zuericho, Šveicarijoje, Laikraštis pranešė, kad įvyko tyli demonstracija už Žmogaus teisę su tokiais šūkiu „Be žmogaus teisių negali būti saugumo“. Eisena ruošta ryšium su Europos saugumo konferencija.

Šveicarijos italų kalba laikraštis „Giornale del Popolo“ įdėjo Arthur de Bruyne straipsnį „Teroras Lietuvoje“ kuriame minimi vėliausi persekiojimai Lietuvoje.

PLB visuotinumai

Vienas pagrindinių dalykų, kuris išskiria Bendruomenę iš visų kitų organizacijų, yra jos visuotinumai. Bendruomenės judėjimo kūrėjai tai išreiškė paskelbdami, kad visi lietuviai yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės nariai. Tas faktas labai priartina Bendruomenės sąvoką prie pačios tautos sąvokos, nes ir apie tautą sakome, kad visi lietuviai yra lietuvių tautos nariai. Skirtumas tarp Lietuvių Bendruomenės ir lietuvių tautos kiek išryškėja praktiškame gyvenime, kur Bendruomenės apimtis turėtų būti platesnė negu tautos. Sakysimė, mišrios šeimos nelietuviškoji pusė turėtų vis dėlto būti Liet. Bendruomenės narys, nors ir nebūdama liet. tautos nariu. Deja, kaikiuriuose kraštuose yra ir atvirkščių tendencijų. Kaikur norima Bendruomenės apimtį ne platinti, o siaurinti, skaitant, kad netgi ne visi lietuviai esą tikraisiais Bendruomenės nariais. Norėdami tokiais pasidaryti, jie turi paduoti pareiškimą ir pastoviai mokėti bendruomeninį mokestį.

Jeigu gyvuotų nepriklausomos Lietuvos valstybė, turinti savo demokratiškai rinktą vadovybę — valdžią, tai ji apjungtų Lietuvoje gyvenančius lietuvius. Tada užsienyje gyvenę lietuviai būtų apjungti Užsienio Lietuvių Bendruomenės. Jei tai būtų praktiška, galima būtų sudaryti ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vadovybę, kuri tuo atveju apjungtų ir Lietuvos, ir užsienio lietuvius. Tai, kitais žodžiais, būtų lietuvių tautos vadovybė, kaip, pavyzdžiui, sakoma, kad žydų tautos vadovybė tebesanti Niujorke.

Dabargi turime Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdybą, tad logiškai išeitų, kad ji turėtų teisę atstovauti ir kalbėti visų pasaulio lietuvių vardu, sutinkant, kad dėl okupacinių sąlygų okupuoto krašto lietuviai neturi galimybės dalyvauti demokratiškuose PLB valdybos rinkimuose. Nevisi ir Lietuvoje, ir užsienyje tokį aukštą statusą dabartinei PLB valdybai pripažįsta. Tuo nepripažinimu žymiai susiaurinamas Bendruomenės visuotinumai ir pačios PLB valdybos autoritetas. Lietuvoje tylioji dauguma neturi balso, o okupantas gal ir sutiktų savo parinktus agentus į PLB vadovybę atsiųsti. Ir tai kažin, jeigu toji vadovybė neposėdžiautų okupuotame krašte?

Palikus Lietuvos klausimą tuo tarpu atvirą, logiškai išeitų, kad bent laisvajame pasaulyje PLB valdyba turėtų teisę būti vyriausiuoju veiksniu, tvarkančiu visų užsienio lietuvių bendruosius reikalus. Deja, ir šiuo atveju toji teisė nėra PLB valdybai visų pripažįstama. Pirmiausia, užsienyje tebeturime du veiksnius, likusius iš nepriklausomos Lietuvos laikotarpio ir tebetęsiančius nepr. Lietuvos tradicijas. Tai mūsų diplomatai ir politinės partijos, apsijungusios VLIKe. Turint galvoje, kad šiuos mūsų veiksnius visa eilė užsienio valstybių pripažįsta teisėtai nepr. Lietuvos reprezentantais. PLB valdybai bendro lietuviškojo reikalo labai tenka nuo Bendruomenės viršenybės jų veiklos srityse atsisakyti, kaip dabartinė PLB valdyba ir yra padariusi, tuo pati savo visuotinumą sumažindama. Tai padaryta kukliai, jokių sąlygų nestatant. O sąlyga galėtų būti, ir tai liečianti labai esminį reikalą — pinigus. Diplomatai, kaip žinome, gyvena iš Lietuvos valstybės aukso atsargos palūkanų, kurios palengva mažėja, o VLIKui veiklos pinigus sudeda tie patys užsienio lietuviai — Bendruomenės nariai. Kad šioje srityje neviskas tvarkoje, geru pavyzdžiu yra Kanada, kur Bendruomenė surenka VLIKui palyginti didokas pinigų sumas, bet jokios įtakos į VLIKo veiklą neturi, nes vienintelis kelias į VLIKą yra per lietuviškąsias politines partijas, kurios Kanadoje praktiškai neveikia.

Dar vienas Bendruomenės visuotinumai susiaurinimas ateina iš senųjų organizacijų, veiklą kaikiuriuose kraštuose pradėjusių žymiai anksčiau, negu Bendruomenė. Kaikurios iš jų turi kone šimtmečio tradicijas, yra išvairiosios giliai lietuviškosios veiklos vagą ir sukaupusios dideles pinigų sumas. Dažnu atveju jos Bendruomenę laiko tik dar viena iš organizacijų, ir tai palyginti jaunesne ir silpnesne už senąsias organizacijas, ypač už jų junginį JA V-bėse — ALTą. Ką gi: vieni žiūri į reikalą iš vieno taško, kiti iš kito. Vieni tiki į visuotinį demokratinį balsavimą, kiti tiki į organizacijų federacijas. Nepavyko tuo reikalu susikalbėti per 20 metų, vargu, senuoju keliu einant, pavyks susikalbėti ir ateityje. Atrodo, kad atėjo laikas keisti derybų bazę. Straipsnio pradžioje sakėme, kad teisingai suprastos Bendruomenės sąvoka ir tautos sąvoka yra labai artimos. Iki šiol buvo kalbama Bendruomenės baze. Gal reiktų pradėti kalbėti tautos baze, t. y., pavyzdžiui, įsteigti JA Valstybėse tame krašte gyvenančių visų lietuvių centrinių komitetą (ar kongresą, kaip turi lenkai), kuriame iš tikrųjų ne tik teoriškai, bet ir praktiškai būtų atstovaujami visi to krašto lietuviai arba per asmeninį balsavimą (bendruomeniniu pagrindu), arba per dalyvavimą organizacijose (ALTos pagrindu). Laimei, tokio vargo yra tik keliuose kraštuose, tuo tarpu visur kitur Bendruomenės visuotinumai yra pilnai pripažįstamas. Bendruomenės išrinktieji organai tvarko visus bendruosius krašto lietuvių reikalus (pvz. Kanadoj, Australijoj).

Pradeje kalbėti apie labai platų Bendruomenės visuotinumai teoriškai, praktikoje ji pamatėme gerokai susiaurėjusį ir, deja, turintį tendencijos ir toliau siaurėti, ypač po praėjusio Jaunimo Kongreso. Tai turėtų būti vienas pirmųjų ateinančio IV PLB Seimo rūpesčių.

A. Rinkūnas

Petras Pakalnis

ŠIŲ DIENŲ JĖZUITAI

„Jei kuri nors žmonių bendruomenė užsitarnauja amžiną pražūtį žemėje ir pragare, tai tikriausiai Loyolos draugija — jėzuitai“. Taip rašė vienas JAV prezidentas 1816 m. Paskutiniųjų metų laikais rusai laikė jėzuitus melagiais, apgavikais, veidmainiais ir pabaisom. Kai jėzuitų ordino steigėjas šv. Ignacas Loyola pradėjo duoti rekolekcijas, Ispanijos inkvizitoriai uždarė jį į kalėjimą. Kiti jėzuitus laikė savotiškais revoliucionieriais, nes jie nesekė anų laikų vienuolių regulas ir papročius. Nežinodamas ką daryti, popiežius patvirtino šv. Ignaco parašytą konstituciją, bet leido jai priimti tik 60 narių. Iš tiesų, ir šių dienų jėzuitų gyvenimas yra kritikuojamas, nes jie, būdami pionieriai, ieško atsakymų beveik visose gyvenimo srityse. Šv. Ignacas norėjo, kad jie būtų visiems viskuo. Todėl jie yra mokytojai, pamokslininkai, astronomai, architektai, menininkai, misijonieriai, politikai, teologai, sociologai, rašytojai, ekonomai ir t.t. „Seniau, jei norėjai gauti aiškų atsakymą į kokį klausimą, galėjai kreiptis į jėzuitą. Dabar jei nori išgirsti kokį įdomų klausimą, turi kreiptis į jėzuitą“, taip rašė vienas kunigas. Šių dienų jėzuitai gerokai pasikeitė po Antrojo Vatikano Susirinkimo, kai buvo išrinktas naujas jų generolas T. Petras Arrupe.

Tas įdomus žmogus gimė 1907 m. lapkričio 14 dieną. Pabaigęs gimnaziją, jis pradėjo studijuoti mediciną. Klaidžiodamas Madrido priemiesčiuose, kur gyvena labai neturtingi žmonės, jis pradėjo save klausyti, kam jis atėjęs į šį pasaulį. Juo dažniau jis lankė skurstančius žmones, tuo labiau įsitikino, kad gydytojo pašaukimas nėra jam skirtas. Kad neliktų jokios abejonės, jis nuvyko į Liurdą, kur matė tris stebūklingai pagijusius. Liurde įsitikino, kad Dievas jį šaukia gydyti žmonių sielas. Eidamas 19 metus, Petras Arrupe įstojo į Jėzaus Draugiją ir pradėjo naują šv. Ignaco Loyolos gimtinę.

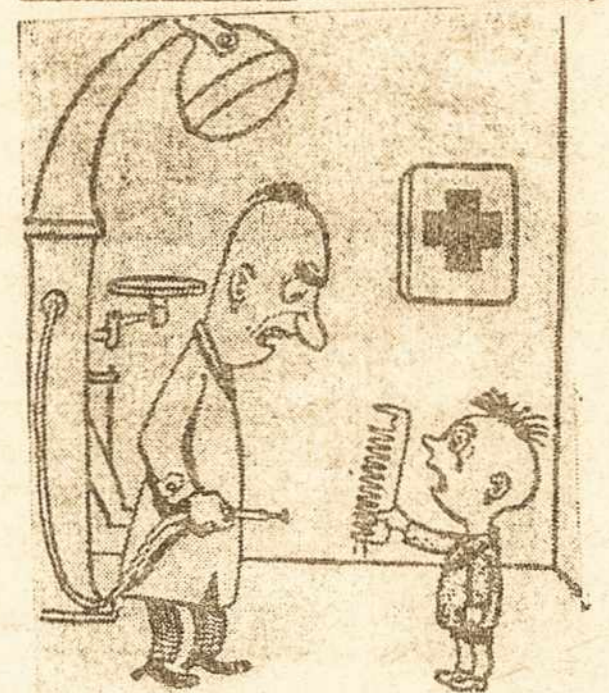
1932 metais respublikonų valdžiai ištrėmus jėzuitus iš Ispanijos, P. Arrupe su studentais ir profesoriais persikėlė į Belgiją. Teologiją studijavo Olandijoje ir JAV. Gavęs kunigo šventimus, pradėjo studijuoti ir psichiatriją. Tačiau jos nebaigė, nes vyresnieji išsiuntė jį į Japoniją. Ten jis ėjo klebono pareigas ir taip tobulai apvaldė japonų kalbą, kad parašė net 8 knygas. Iš viso jis moka 7 kalbas. Kartą jis paskelbė, kad bažnyčioje įvyks koncertas. Koncertą išpildė 3 jėzuitai. Vienas jų buvo T. Arrupe. Jis mėgsta ispanų dainas ir jas dainuoja bosu.

Kai amerikiečiai numetė pirmąją atominę bombą, jo medicinos studijos buvo labai naudingos. Nepaisydamas nuodingų dujų, jis ir kiti tėvai išvyko į Hirošimos miestą ir pradėjo iš jo gabenti sužeistuosius. Jis gydė juos ligoninė paverstame naujokyne. Japonijoje įstei-

gus jėzuitų provinciją, jis buvo paskirtas pirmuoju provincijolu. Mirus jėzuitų generolui T.J. Janssens, 1965 m. Romoje sušauktas provincijų atstovų suvažiavimas išrinko T. Arrupę jėzuitų generolu.

Nors jėzuitų skaičius sumažėjo, bet jie dar turi 31.000 kunigų, brolių ir studentų. Nepaisant įvairių numatytų ir nenumatytų pasikeitimų, pas juos tebeįspatauja toji pati šv. Ignaco palikta dvasia. Per 400 metų istorijos pasikeitė kai kurios priemonės, darbo aplinkybės ir gyvenimo sąlygos, bet nepasikeitė ordino tikslas tarnauti Dievui ir žmonėms. Šiandien vienas jėzuitas sėdi JAV kongrese, o kitas rašo prezidento Niksono kalbas. Indijoje keli tėvai gyvena taip, kaip hindu šventieji. Seniau Pietų Amerikoje jėzuitai steigė indėnams redukcijas, o šiandien tarp kitų darbų padeda risti socialinius klausimus. Seniau Lietuvos jėzuitai steigė kolegijas ir švietė jaunimą. Dabar, išblaškyti 4 kontinentuose, dirba parapijose, leidžia laikraščius, veda misijas, eina dvasios vadų pareigas įvairiose organizacijose ir turi priglaudę 3 lituanistikos mokyklas. Jų Jaunimo Centras Čikagoje atlieka didelę kultūrinę misiją, kuri pasiliks tremtinių istorijoje. Garsusis Vokietijos jėzuitas T.K. Rahner yra bene didžiausias autoritetas teologijoje. Indijoje jėzuitai administruoja 400 katalikų ligoninių. Oregono provincija JAV suorganizavo „Savanorių Korpusą“, kuris turi 250 pasauliečių, įvairiomis priemonėmis apaštalaujančių visame pasaulyje.

Kai Dovydas pasisiūlė kovoti prieš Goliatą, žydai jam uždėjo šarvus, kuriuos jis vos galėjo pakelti. Nusidėjęs šarvus, Dovydas pasiėmė kilpą, įsidėjo akmenį ir pataikė priešui į kaktą. Taip daro ir jėzuitai. Jie atmeta atgyventas apaštalavimo priemones, ieško naujų ir siekia to paties tikslo. Todėl vieni jų nemėgsta, kiti jais stebisi, dar kiti jiems padeda.

Ar galėtumėt užplombuoti šio darbes, kad negaučiau lupti

MODERNŪS PIESTUKAI

Modernūs pieštukai yra tokie, kurie abiejuose galuose turi trintukus. Jie padaryti žmonėms, kurie daro tik klaidas.

Nuo lietuvių prieš pasaulį Maskva ginasi melais

Išnaudojami net vyskupų ir kunigų vardai

Maskvos spaudos agentūra Novosti paskelbė kan. Stepono Telksnio vardu komunikatą, o Lietuvos komunistų laikraščiui vysk. Romualdo Kriščiūno kalbą, kaip atsakymą į laisvo pasaulio lietuvių skleidžiamas žinias apie tikinčiųjų persekiojimus Lietuvoje.

Maskva ne pirmą kartą kalba Lietuvos katalikų vyskupų ir kunigų vardu, tiems asmenims visai nežinant. Kaip pavyzdį čia priminsiu, kad jau 1947 metų pradžioje Maskvos laikraštis „Izvestija“ paskelbė melagingą nebuvusį pasikalbėjimą su Vilniaus arkivyskupu Mečislovu Reiniu. Arkivyskupas, tai paskaitęs, viešai pareiškė Vilniaus katedroje, kad tas pareiškimas jam nežinomas ir prieš tokį šantažą viešai užprotestavo. Arkivyskupą areštavo, deportavo ir 1953 metais mirė Vladimiro kalėjime. Ar vysk. R. Kriščiūnas ir kan. S. Telksnis žino, kas jų vardu paskelbta, kaip nors sužinosime. Į tų pareiškimų turinį būtų galima labai daug ką pasakyti. Pasitenkinkime bent sekančiomis žiniomis.

Konstitucija ir tikrovė

Kan. S. Telksnio vardu pradedama, kad Tarybų Sąjungoje bažnyčia yra atskirta nuo valstybės.

Šis, kaip ir visais eilėmis Sovietų Sąjungos konstitucijos paragrafų, yra tik ignorantams svetimsaliams mulkinti, o faktai yra tokie: 1. Sovietų Sąjungos dabartinė valdžia visus tikinčiuosius terorizuoja labiau, negu carų laikais, kai caras ir formaliai skaitėsi ortodoksu. Bažnyčios vyriausia galva. 2. Ukrainoje rytų apeigų katalikų bažnyčią Maskvos valdžia visai uždraudė. Už šio draudimo neklausymą buvo nužudyti ukrainų katalikų devyni vyskupai, 2.000 su viršum kunigų ir keli šimtai tūkstančių pasauliečių katalikų. 3. Lietuvoje komunistų valdžia atėmė visas bažnyčias ir viską, kas turi su bažnyčia kokią nors ryšį: ne tik trobesius, žemę, bet net liturginius rūbus, indus, liturgines knygas. 4. Tikintieji turi mokėti valdžiai pasakiškai dideles nuomas už naudojimąsi bažnyčiomis.

Sakoma, kad dvasininkai ir pasauliečiai tikintieji gali praktikuoti religiją be jokių kliūčių.

Į šį melą yra atsakyta dviejose knygose: „Kova prieš Dievą Lietuvoje“ ir „Dabarties Kankiniai“. Kiek turime naujų faktų, įvykusių šias knygas jau išspausdinus, juos aprašyti reiktų dar kelių knygų.

Bedievis valdo Bažnyčią

Matyt, Novosti redaktoriai nežino, ar mano, kad pasaulis nežino, kaip „laisvai“ eina savo pareigas Lietuvoje vyskupai ir kunigai. Pareiškime sakoma, kad jie neturį jokių kliūčių eiti savo pareigas. O tikrovė yra tokia. Yra Vilniuje Maskvos paskirtas, ateistas, komunistas, religinių reikalų įgaliotinis, kuris Sovietų Sąjungos vardu valdo visus tikinčiųjų reikalus Lietuvoje. Du

vyskupai Lietuvoje - Julijonas Steponavičius ir Vincentas Sladkevičius - ir dabar yra namų arešte, tik už tai, kad bandė eiti savo pareigas taip, kaip sako Sovietų Sąjungos konstitucija. Kiti keturi šiuo metu vyskupai Lietuvoje gali daryti tai ir taip, kaip leidžia ar liepia minėtas įgaliotinis ir komunistų partijos visokie pareigūnai. Kunigus skirsto į pareigas ar visai „atima darbo leidimą“ ne vyskupai, o anas Kremliaus paskirtas įgaliotinis. Kunigų A. Šeškevičiaus, J. Zdebskio, P. Buvnio bylos ir bausmės kalėjime paliudija, kad ne tik Stalino laikais, bet ir dabar kunigams yra draudžiama atlikti net pagrindines savo pareigas: ruošti tikinčiuosius sakramentams priimti.

Jeigu kalbėti apie pasauliečių tikinčiųjų laisvę, tai nusibostų ir Novosti redaktoriams beskaitant litanijas tik mūsų turimų, faktų ir pavardžių vaikų, jų tėvų, mokytojų, darbininkų, tarnautojų, profesionalų, kurie buvo nubauti už religijos praktikavimą. Tokių faktų yra tūkstančiai.

Giriamasi, kad Lietuvoje esą atidarų kulto reikalams 814 bažnyčių, bet nepaminėta, kas įvyko su kitomis 450 bažnyčių ir koplyčių, kaip baigėsi Klaipėdos bažnyčios istorija, kad viename Vilniuje komunistai uždarė bažnyčių penkis kartus daugiau, negu paliko veikiančių, kad pati katedra ir istorinė šv. Kazimiero bažnyčia yra išniekintos ir nemažai sužalotos, kad paties kan. S. Telksnio gyvenamam Kaune yra išprofanuotos istorinės šv. Jurgio, šv. Trejybės, šv. Mykolo ir kelios kitos bažnyčios.

Ateistai nežino Bažnyčios nuostatų

Sakoma, esą, kan. S. Telksnis nežinąs nė vieno atvėjo, kad žmonės būtų diskriminuojami ar varžomi už priklausymą religinei bendruomenei. Jeigu tai būtų kan. S. Telksnio žodžiai, tai ne kulto įgaliotinis, nei vyskupai savo kurijoje netoleruotų tokio savo diecezijos įvykių ignoranto.

Paminima, kad visai Lietuvai paliktoje vienoje kunigų seminarijoje yra 44 klierikai (1940 m. buvo 425, neįskaitant Vilniaus arkidiecezijos). Nepaminėta, kad Sovietų Sąjungos valdžia iki 1970 metų leisdavo priimti visai Lietuvai tik 5 kandidatus, dabar leidžia 10. Tačiau iš kandidatų, paduodančių prašymus į seminariją, tą 10 atrenka policija, o tvirtina Maskvos įgaliotinis, ne seminarijos vadovybė ar vyskupai. Paprastai policija stengiasi kiekvieną kandidatą atkalbėti, kad jis nesikesintų eiti į kunigų seminariją. Iš einančiųjų į seminariją reikalaujama pažado šnipinėti ir pranešinėti policijai apie savo draugus ir bendrai apie seminarijos gyvenimą. Ne vyskupai ir seminarijos vadovybė, o kulto įgaliotinis sprendžia, kuris klierikas, baigęs seminariją, gali būti šventinamas į kunigus ir kuris ne.

Užmiršo, kas neseniai buvo

Kalbant apie Lietuvos katalikų vyskupų ir kunigų santykius su Vatikanu, visai begėdiškai meluojama. Sakoma, kad Lietuvos katalikų atstovai dalyvavo visose Vatikano II susirinkimo sesijose, visuose vyskupų sinoduose, dieviškų (turėtų būti - kanonų) teisių kodekso reformos komisijoje.

Į Vatikano II susirinkimą nebuvo leista nė karto atvykti bent vienam iš tada trijų gyvų Lietuvos vyskupų: Petriui Maželiui, Julijonui Steponavičiui ir Vincentui Slatkevičiui. Vatikano kvietimui eksperto titulu kan. Juozapui Slatkevičiui, tada Kauno arkivyskupijos administratoriui, buvo leista atvykti į dvi pirmąsias sesijas, bet paskiau jo nebeišleido. Buvo Maskvos siūsti keli kunigai ir pasauliečiai, keliems iš jų buvo gautas leidimas į šv. Petro baziliką kaip svečiams, bet jų tarpe nebuvo nė vieno Lietuvos katalikų teisėto atstovo, o visi ir visą laiką buvo paprasti turistai.

Kanonų kodekso ruošimo komisijon yra Vatikano paskirtas Kauno administratorius vyskupas Juozapas Marulaitis - Labukas. Vatikano šaukiamam sesijas Maskva kai kada leidžia, kai kada neleidžia vykti į Romą. Pvz. 1972 m. gegužės mėnesio sesijon buvo pranešęs valandą ir skridimo numerį, kada atvyksta į Romą, bet, prieš išskrendant iš Maskvos, jam buvo pasakyta „niet“, ir Romos nepasiekė.

Religinė literatūra

Giriamasi, kad Lietuvoje spausdina-

(Bus daugiau)

RIO DE JANEIRO ŽINIOS

IEŠKO GIMINIŲ

Ulečkienė Lenčiauskaitė Gendrūta ieško savo sesers ir šeimos Morkevičienės-Morkevičių šeimos, Magdalenos ir Juozo, jų vaikų: Marytės, Onutės, Prano. Morkevičiai išvyko iš Lietuvos Brazilijon iš Pagarmonio kaimo, Paikuonio valsč., Kauno apskr. Ieškomieji, arba apie juos žinantieji prašomi pranešti Prel. P. Ragažinskui, V. Zelinaj.

Gegužės m. 13 d. Rio de Janeiro lietuviai minėjo Motinos Dieną.

Mišias koncelebravo klebonas P. Ragažinskas ir kun. J. Janilionis. Mišių metu susirinkusieji giedojo lietuviškas giesmes.

Po mišių buvo trumpas motinų pagerbimas, kurio metu Teklė Savickienė pasakė trumpą jautrią kalbą.

Šiais metais nutarta pagerbimo diplomą įteikti jaunai motinai, auginančiai tris vaikučius - I. Dubauskienei.

Ankščiau numatytų gegužės m. 27 d. Rio de Janeiro lietuviams pamaldų nebus. Bet bus pamaldos birželio 10 d. prisiminti lietuvių masiniam trėmimui Sibirui, ir šios pamaldos bus ne Rio de Janeiro, bet Niterói, Barretos priemiesty, šv. Sebastiono parapijoj 18 val., kur klebonauja kun. M. Valiukevičius. Rio ir apylinkės lietuviai kviečiami dalyvauti pamaldose ir minėjime.

— Klemensas Martinkus, buvęs Lietuvos aviacijos kapito-

ma religinė literatūra Realybė yra tokia Lietuvoje nėra jokio religinio periodinio leidinio. Net diecezijos ar parapijoms neleidžiama spausdinti paprasčiausio biuletenio pamaldų tvarkos reikalams. Per 28 metus išspausdintos keturios knygos: Apeigynas, Maldynas, Vatikano II susirinkimo nutarimai ir dabar Naujasis Testamentas. Tačiau Lietuvoje šių knygų tikintieji negauna. Išspausdinę Apeigyną komunistai pasiuntė apie 600 egz. į užsienius juos parduoti po 5 dol. Lietuvoje jie negavo nei kunigai, nei bažnyčios. Tik pradėjus prieš tai protestuoti per laisvojo pasaulio radijo programas, knygos po 2 - 3 egz. buvo parduotos bažnyčioms ir liko valdžios nuosavybė, o kunigai ar pasauliečiai tikintieji nė dabar negali gauti tos knygos sau asmeniškai.

Panašiai yra ir su Maldynu ir su Vatikano II susirinkimo nutarimais. Ar gaus dabar išleistą Naujį Testamentą, dar nežinome. Tačiau yra netiesa, kad Maskva paskelbė, kad dabar Lietuvoje išspausdintas Naujasis Testamentas yra pirma laida po 50 metų. Lietuviai Vokietijoje 1947 metais išleido visą Naujį Testamentą 15,000 egzempliorių ir jį išdalino katalikams pasauliečiams. Tie patys lietuviai 1949 - 1959 metais išleido arkivyskupo Juozapo Skvirecko naujai peržiūrėtą Švento Rašto mokslinę laidą trijuose dideliuose tomuose. Šiais leidiniais labai domisi katalikai Lietuvoje, bet rusai neleidžia jų įvežti į okupuotą Lietuvą.

nas, kuris nuo 1946 metų gyvena Rio de Janeiro, šiais metais praleido Velykų šventes laimingoj ir linksmoj nuotaikoj, nes iš Chicagos buvo atskridęs jį aplankyti jo brolis Aleksandras Atutis. Broliai susitiko pirmą kartą po 28 metų nesimatymo. Čia svečias iš Chicagos buvo supažindintas su daugeliu Rio de Janeiro lietuvių ir maloniai priimtas bei pavaišintas J. Dubausky, E. Petraičių, S. Kumpių ir kt. Be to, svečias buvo ypač sužavėtas Rio de Janeiro ir apylinkių nuostabaus grožio vaizdais. Chicagoje dar gyvena Klemenso Martinkaus sesuo Sofija Mikolaitienė, kuri, kaip ir jos brolis Klemensas, yra artimi giminės (pusbroliai) transatlantinio lakūno Stasio Girėno, kurio tragiško žuvimo 40 metų sukaktis bus iškilmingai paminėta Chicagoje š. m. liepos mėnesį prie Dariaus - Girėno paminklo.

LIETUVIŠKI ŽENKLIUKAI

Automobilio lipinukus su lietuviška vytimi galima įsigyti ML redakcijoje, Ze linoje pas Br. Šukevičių spaustuvėje, S. Caetane pas J. Bajoriną ir pas Nemuno šokėjus. Tuo būdu paremsime jų komercinę kelionę į Montevideo, Buenos Aires ir Córdoba.

Raktų žiedus (chaveiros) su Vytimi taip pat galima įsigyti pas šokėjus ar M. L. redakcijoje. Abiejų kaina Cr\$5.

LIETUVIŲ TAUTINĖ MUZIKA

Cia matome šitokia labanoro dūda muzikantas pučia i trumpą vamzdelį — pūtiklį arba cibuką. Per jį pripučiamas oras i odini maišą. Tarp pūtiklio ir maišo yra vožtumas — plėvelė, praleidžianti orą tik i vidų.

Melodinis vamzdelis — sopelka, ragelis, žaleika — yra savotiška birbynė, užsibaigianti riestu mediniu ragu. Pirštai užspaudžia arba atleidžia 6-9 garso skylutes. Liežuvėlis nendrinis.

Ūkas — triūba, bosas, didysis ūkas, didysis ragas — labai ilgas uosinis vamzdis su viršun užriesta pušine taure. Ūko liežuvis išdrožtas iš nendros arba avietės stiebo. Ūkas neturi garso skylių ir išduoda vieną pastovų žemą burdonuojanti toną.

Kai dūdoj lieka mažai oro, muzikantas jo vėl pripučia.

Dūdas gamindavo dūdadariai. Kaina būdavo nemaža, ypač jei oda arba kailis buvo ypatingai geros rūšies ir vamzdeliai papuošti variu.

RAGAI, RAGELIAI, OŽRAGIAI

Šie instrumentai buvo medžiotojų ir kerdžių vartojami ir daromi iš gyvulių ragu. Žiloje senovėje tikriausia ragais — gal taurų ir stum-

brų ragais — žmonės buvo išpėjami, sušaukiami, raginami drąsiai kovoti.

Ragas, ikaitintas verdančiame vandenyje, buvo lengvai apdorojamas: nupiaustomas smailgalys, išgrežiama skylutė (arba 2, 3, kad būtų daugiau garsų), pats galas apdailinamas, kad geriau pritiktų prie lūpų.

Dažnai ragai būdavo net išpauštinėjami ar puošiami blizgančiu metalu.

Pūsti ragą nelengva, reikia įprasti, bet garsas gamtoje toli neša. Yra manoma, kad kai kur net moterys skudučiuodavo (paskaitys vėliau!) ir ragus pūsdavo.

Buvo daromi ragai ir iš tošies arba medžio žievės, bet jie buvo nepatvarūs.

Karvių ragai būdavo įmaunami i vienas kitą net po kelis — iki 26" ilgio. Iš žasies pluksnos išpauštas liežuvėlis arba ilgesnė medinė tūtelė įstatoma i rago galą. Jei tūtelėje išpauštos kelios skylutės, grojamos įvairios melodijos.

Būdavo ir mediniu ragu (daudyčių). Kiek išlenkto medžio gabalas (klevo, guobos, beržo) išilgai pusiau perpiaunamas, išskaptuojamas, po to atgal sudedamas, aptepamas smala arba sakais ir apvyniojamas karšta beržo tošim.

Instrumento ilgis būdavo 18" — 36". Plonas galas būdavo laikomas prie lūpų. Komplektai susidėdavo iš 5 įvairaus ilgio ragu. Tada jais grodavo net penkiese.

Ožragiai — jie lenkti — buvo žinomi jau XVI a. Yra vėlesnių žinių, kad didikų medžioklių metu pūsdavo ir ožragius.

XVIII a. ožragius (tirlitus) pūsdavo kai kur per Prisikėlimą, kitur vėl XIX a. per Bernelių mišias.

Dar vėlesniais laikais — net XX a. pradžioje — kerdžiai, dažniausiai Dzūkuose, ožragiu prikeldavo šeiminkes vieną melodija, o "išgini-mą" po kiek laiko kita.

Ožragiu tirliuojant karvės būdavusios ramesnės, geriau esdavusios, o išsisklaidžiusias po mišką jas galima buvę nesunkiai sušaukti.

Pavasari, išėję i laukus arti, pa-

vargę vyrai sustodavę ir pūsdavo ragus-kokį pusvalandį. Taip pat per šienapiūtę žmonės atsilsėdavę pūsdami ragus. Pūsdavo juos ir prie laužo.

Ragų balsą girdėdavo net už 8 kilometrų. Atrodo, kad seniau būta kažkokių ragų pūtimo centrų tam tikrose vietose ir tam tikru atstumu, toliau nuo miestų, didelių kelių, tarp pelkių, miškų, už sunkiai pereinamos upės ir t. t.

Kerdžiai linksmindavo jais piemenukus, ypač per Sekmines, piemenų švenčių metu. Skardų ožragi pūsdavo ir naktigoniai. Jiezdno bažnyčioje Gavėnios metu kas penktadienį būdavo grojama ragais vietoj vargonų. Kitur pūsdavo ragus palydėdami mirusi ir pn.

Kartais ožragiu virkdino ir jaunąją, kai ši pradėdavo atsiveikinti su gimtisiais namais.

Ragais ir skudučiais pūsdavo ne vien stovėdami, bet ir eidami.

Rageliai iš aviño, ožio ar jaučio rago (ši reikėdavo suploti) buvo gana paprasti, piemenų vartojami. Liemenyje — smailgalis nupiautas, storgalis palygintas — išgreždavo arba išdegindavo kelias skylutes, ir piemenukai jais grodavo įvairias melodijas.

TRIMITAI

Tiesūs ragai būdavo vadinami ir trimitais, triūbomis, dūdytomis. Jie dažniausiai buvo daromi iš eglės medžio, storgali apvyniojus beržo tošim.

Kerdžių trimitai nebūdavo ilgi, bet patogūs nešioti, persisvėrus virvute ant pečių. Jie labai tikdavo lauke; suderindavo daudytes, trimitus, ragus. Trimitų balsas graudus. Jau XII a. gale trimitai buvo vartojami puolimo metu, didžiųjų Lietuvos kunigaikščių dvare ir kariams ir pramogų reikalams.

Kartais (vėlesniais laikais) vienas žmogus pūsdavo 2 trimitų, su taikęs balsą. Per vestuves būgnai palydėdavo trimitus. Kerdžiai trimituodami turėjo visokiems veiksams kitokius ženklus, kuriuos ne tik žmonės, bet ir galvijai suprasdavo, pvz.: išleiskite gyvulius, sustoti, kairėn, dešinėn, pirmyn, varyti karves milžti, namo ir pn.

Jaunystės = Aidas =

Viešbutyje

Naktį i viešbučio numerio duris kažkas smarkiai beldžia. Pabudęs gyventojas piktai klausia

- Kas ten?
- Viešbutis dega!
- Jūs apsirikot, aš ne gaisrininkas.

— Kodėl viščiukas išsilupa iš kiaušinio?

— Iš baimės, kad kiaušinio neiškeptų.

Linksmiau

Kaimyne:

- Ar negalėtumėte paskolinti kočelą šiam vakarui.
- Negaliu, mano vyras parėis namo antrą valandą.

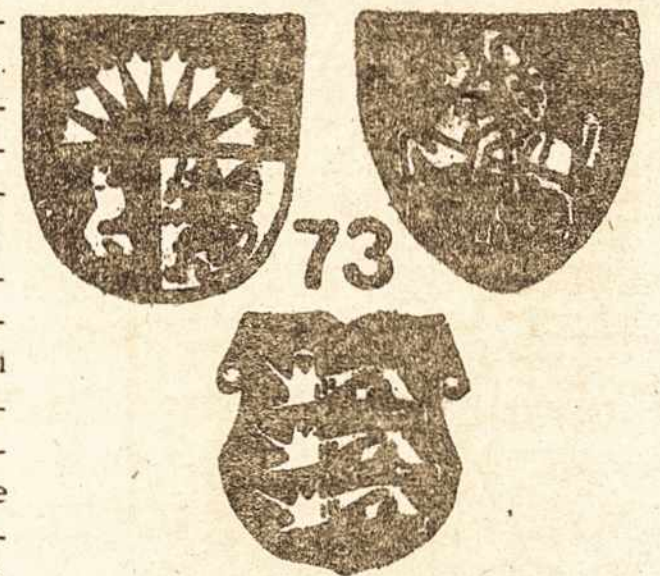
Pagerėjimas

Po automobilio katastrofos vyriškiui operavo sulaužytą ranką. Jis klausia:

- Daktare, ar aš dar galėsiu skambinti pianinu?
- Užtikrintai!
- Bet prieš tai dar niekad neskambinau. Parinko Pr. Alš.

EXPOSIÇÃO

PAISES BALTICAS

PRAÇA ROOSEVELT - SÃO PAULO

LIEPOS 6 15 JULHO

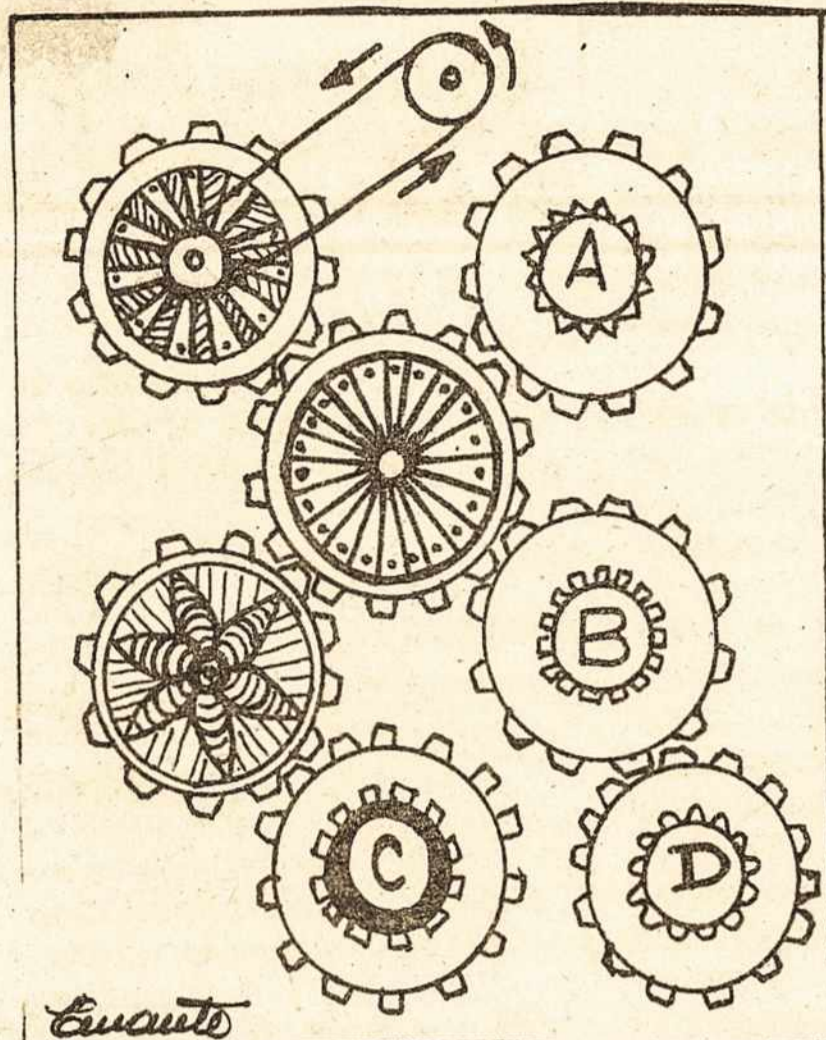
ALGIMANTAS

TA, MEDŽIOKLĖS
POPIETĖ MIŠKE
PASIGIRDO
PIKTAJ MEŠKOS
BALSAJ IR
TUOT PO TO...

VINCAS PIETARIS

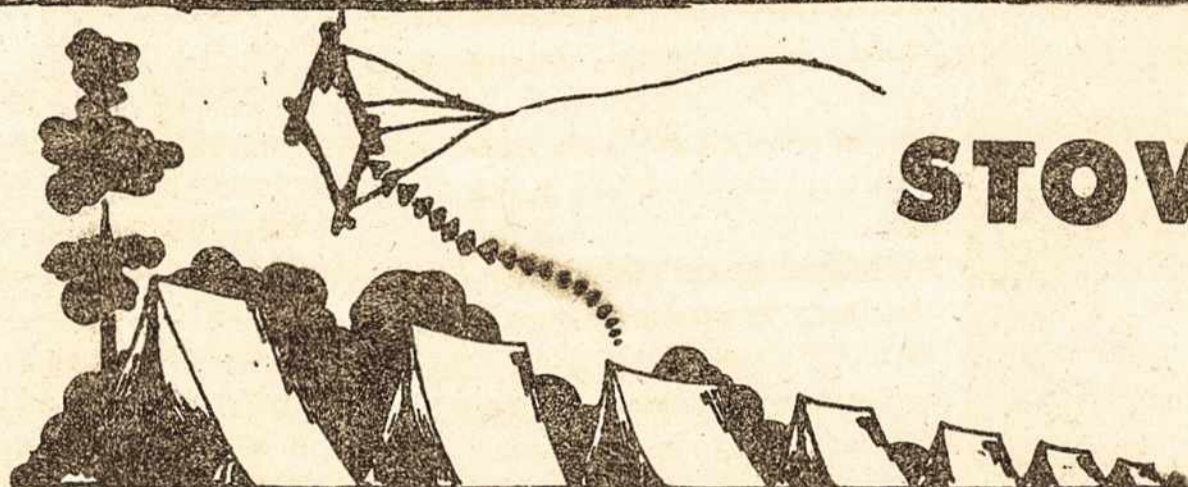

Euanto

Į kurią pusę sukasi ratai A, B, C, D?

MŪSŲ LIETUVA Išvažiuosiu

Kito nemylėjęs, mylimas nebūsi.
Melagis pasaulį pereis, bet nesugrįš.
Pinigai rasti — dar ne tavo.
Ankšta jo pirkelė, bet gardi duonelė.
Yra žmonių — nėra žmogaus.

STOVYKLA

STOVYKLA VAIKAMS IKI 13 METŲ AMŽIAUS - LIEPOS 18 - 25 DIENOMIS, SANTA ISABEL. Mokestis - Cr\$50.00. Registruotis kleborijose iki birželio 30 dienos.
ACAMPAMENTO EM SANTA ISABEL PARA O S DE 8 ATÉ 13 ANOS DE IDADE, DO DIA 18 A 25 DE JULHO. Cr\$50,00. Inscrição nas casas paroquiais até 30 de junho.

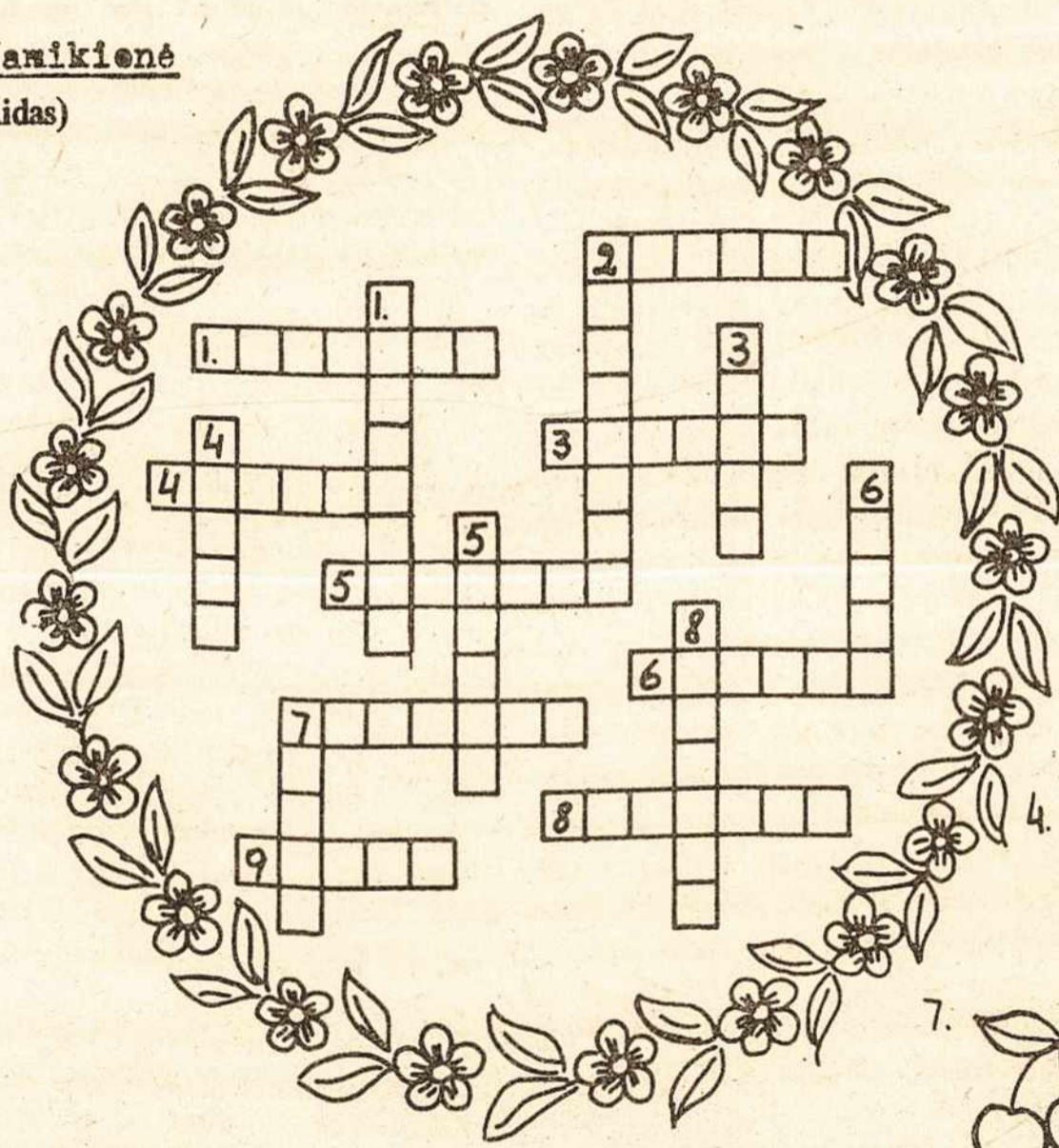
KRYŽIAŽODŽIO ATSAKYMAI

Skersiai: 1. vėliava, 2. vėžlys, 3. koverė, 4. vartai, 5. vasaris, 6. varpas, 7. vyšnia, 8. vežimas, 9. visa.
Žemyn: 1. vaikikas, 2. vynuogės, 3. voras, 4. varlė, 5. valtis, 6. vokas, 7. vėnis, 8. vaisiai.

NUSPALVOK ŠI PIEŠINĖLĮ

Paruošė
s. A. Namikionė
(Skautų Aidas)

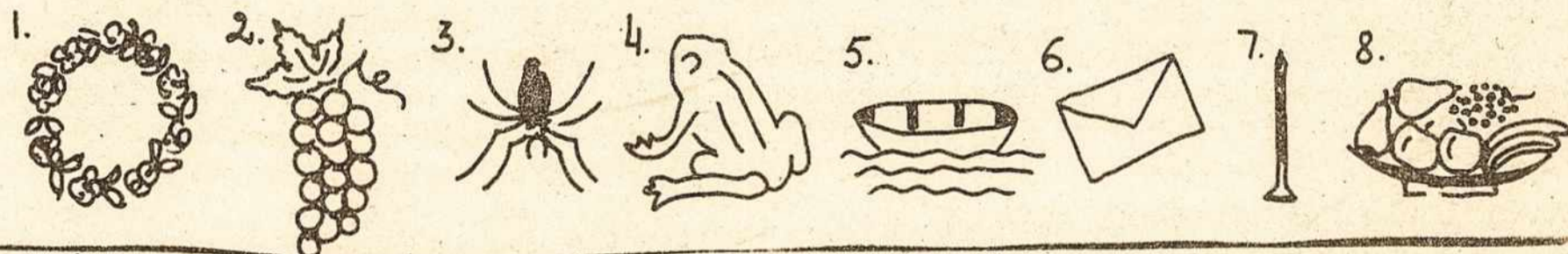
RAIDE V PRASIEDA VAINIKAS

VISI KITI ŽODŽIAI
PRASIEDA TAIP PAT
RAIDE V

SKERSAI:

ŽEMYN:

IRUTE IR KEŠTUTIS

D. BASTYS

LITERATŪRA · DAILĖ · MOKSLAS

'CARMEN' LIETUVIŲ OPEROS SCENOJE

Chicagos Lietuvių Opera po ilgesnės pertraukos atnaujino operos Carmen pastatymą. Įvyko 4 spektakliai. Pirmuosius du š.m. bal. 29 ir 30 d. teko matyti su skirtingu solistų sąstata.

Operos vadovybės darbas ir pastangos, nukreiptos į teatro meną, labai brangintinos. Jos, kaip barometras, parodo mūsų išsivijęs gaivastingumą, mūsų troškimus, sugebėjimus, nuotaikas, kuriose gyvenimas pulsuoja ir neleidžia šviesesnei ateities vilčiai užgesti. Ypač savo darbštumu pasižymi operos vadovybė: pirmininkas Vytautas Radžius, Vaclovas Momkus, J. Vidžiūnas ir kiti, kurių visų neįmanoma išvardinti, tačiau kuriuos mes prisimenam ir vertinam.

Spalvingame operos personažų paveiksle, Carmen vaidmenį atliko dvi solistės: Roma Mas-

tienė ir Aldona Stempužienė. Kiekviena dainininkė, interpretuodama Carmen vaidmenį, skirtingai suprato jos psichologinius bruožus. Carmen charakteris nėra eilinis - mišlingas ir sudėtingas. Dėlto ir abi solistės savo vaidmenį skirtingai interpretavo. Klausytojai patys, pagal savo nušimanybę ir skonį, gali padaryti išvadas.

Nerija Linkevičiūtė, Kristina Milerytė, Carmen draugės, gyvai reiškėsi scenoje. Ypač savo vaidmenį, kaip prigimta čigonė, gerai atliko Linkevičiūtė, parodydama gražų balso tembrą ir muzikalumą. Jos abi, drauge su Carmen, Bernardu Prapuoleniu ir Juliu Savrimu, kvintete išvystė nelauktai retą ansamblinį preciziškumą.

2-jo akto baletą gyvai atliko V. Karosaitė ir J. Puodžiūnas su savo šokėjomis. (Dirva)

Knygos

Neseniai kaip tik susilaukėme duoklės iš naujo prozininko -- Antano Musteikio: Lietuviškos Knygos Klubas Chicagoje išleido jo romaną Kiauros rieškučios (259 psl., 4.50 dol.) Romano autorius jau nebe jaunuolis (gimęs 1914 m.), ir sunku būtų pasakyti, ar jis ištvirtins rašytojų gretose, ar pasitenkins ta viena knyga.

Romano vyriausias veikėjas Liudvikas Rimgaila Lietuvoje buvo mokytojas dar nepriklausomybės laikais, išgyveno okupacijas, atsidūrė svetur, gilino mokslus Vokietijoje ir JAV ir įveikė pasiekti aukštybių -- išgijo laipsnius, pasidarė profesorium.

A. Musteikio romanas yra perdėm lietuviškas. Dar ir surėstas jis ypatingu būdu. Pamestas žmonos, Liudvikas Rimgaila atvažiuoja iš Amerikos į Vokietiją aplankyti savo brolio Mečio, kuris ilgas laikas gydomi Gautingo sanatorijoje (romaną baigiant, ten ir miršta). Liudvikas jam pasakoja savo gyvenimą ir tai sudaro romaną. Pradedant ir baigiant skyrius, abu broliai dar pasikalbą, padiskutuoja, ir tuose, sakytume, skyrių rėmuose išryškėja Mečio gyvenimas, sveikatos padėtis, jo pažiūros į kai kuriuos klausimus, jo meilės istorijos. Tokie skyrių rėmai, kuriuose dar išryškėtų vienas veikėjas, mūsų romanams, tur būt, naujiena, įvesta kaip tik A. Musteikio.

Kitas ir dar labai rimtas A. Musteikio nuopelnas yra graži, stilinga kalba, kokios mes nuolat pasigendame saviškėse knygose. Skaitai ir niekur neužkliūvi, plaukia sakiny po sakinio, kaip per lygų ledą. Ir retesnį žodį dar užtiksi, tinkamai įjungtą ir teikiančią sakiniui daugiau vaizdingumo. Malonu tokią knygą skaityti. (Dirva)

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

(Tąsa iš praeito Nr.)

Stefanija Rūkienė

GARLAIVIUKAI

Juo gilyn Sibiro taigosna, tuo mūsų skaičius mažėjo ir tirpo. Novosibirskan atvykome labai daug. Čia mus persodino į baržas, kurios pradėjo skirstytis ir plaukti įvairiomis kryptimis. Baidokuose buvo gerai, bet labai liūdna, kad mes skirstėmės mažomis grupelėmis po mūsų bausmės žemę. Dideliuose susibūrimuose visada drąsiau, nes savieji vis jau prireikus vienas kitą paremtų, vieni kitiems pagelbėtų, ligoje slaugytų ir nelaimėje atjautų ir neapleistų.

Neilgai trukus priplaukėme didoką Obės intaką Čaja. Joje buvo toks drumzlinas ir dumblinas vanduo, kaip arbata. Nuo rusiško žodžio „čaj“ – arbata ir ši upė gavo Čajos vardą.

Čia mus suskaldė mažesnėmis grupėmis ir persodino į mažus garlaviukus, kurie išparpė į visus keturius vėjus. Vieni išplaukė Narymo link, kur caro laikais buvo tremiami nusikaltėliai, kiti pasuko Čaja Ulst'Galkos link.

Plaukiame labai pamažu. Aplink juoduoja paniūrusios taigos, telkšo neišbrendamos balos ir pelkynai, o gyventojų visai nematyti. Kad tau kur nors kaimelis pasirodytų. Tuščia ir gūdu. Vakare atsirado milijonai uodų, kurie pradėjo mus įkyriai pulti ir kandžioti. Nuo uodų slėpdamiesi, visi sulindome į garlaviuko vidų, nors ir ten šio brudo atsirado.

Dieną paaugliai buvo prisitaisę meškeres ir bandė Čajoje meškerioti, bet žuvų nepagavo, o gal jų ten ir nebuvo tokiame nešvariame vandenyje. Žiūrėdami į meškeriotojus, ir mes, suaugusieji, raminomės. Bet pasirodė, kad mūsų labai vaikiškai galvota. Vergui tik vergo jungas teskirtas.

Tais laikais dar nebuvo sukurtas filmas „Dešimt Dievo įsakymų“ ir mes jo negalėjome pamatyti, bet iš Šventraščio žinojome, kad žydų tauta sunkiai ir kruvinai vergavo Babilonijoje ir Egipte. Jie vykdė milžiniškas piramidžių ir miestų statybas, minkė kruvinomis kojomis molį ir gamino plytas, skaldė uolų kalosus ir klojo ištaigingų ir prabangių faraonų rūmų pamatuosna. Milžiniškos Nilo imperijos laukose klupdami, kūrė jau sudorotą derlių ir mirė piramidžių dydžio javų krūvose.

Tada mes dar gerai nenujautėme, kad ir mūsų laukia tokie pat darbai ir gal dar žiauresnė vergija, nors (tąsa 8 psl.)

Dail. Petras Rauduvė

Beržoro bažnytelė

RAŠYTOJAI IR KNYGOS

— Aloyzo Barono naujos knygos "Abraomas ir sūnus" pirmą laidą, kurios spausdinta 1,400 egz., išparduota.

— Lietuvos Agronomų Sąjungai Chicagoj, pagal skelbtą konkursą Lietuvos ūkininkui literatūros kūrinį pavaizduoti, konkursui atsiųstiems rankraščiams vertinti komisiją sudarė: Aloyzas Baronas (pirm.), Nijolė Jankutė ir Dalia Bylaitienė. Agronomų Sąjungai atstovavo rinkta komisija: Alfonsas Indreika, Aleksas Šeštokas ir Antanas Šantaras. Kovo 14 komisija vieningai nusprendė, kad nė vienas iš konkursui atsiųstų rankraščių neatitinka skelbtojo konkurso sąlygų.

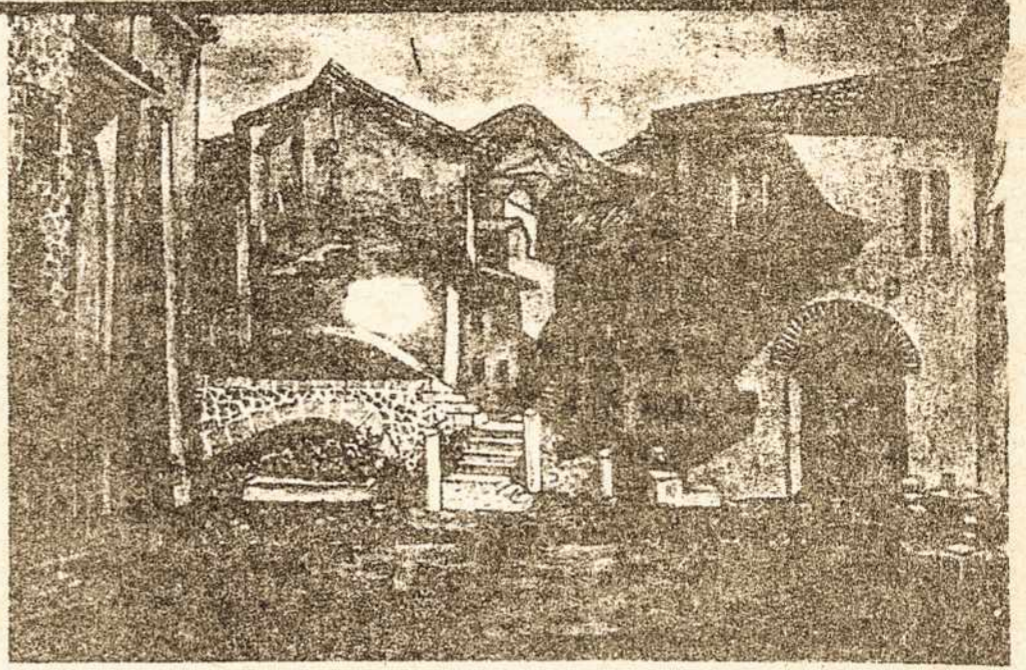
— 400,000 lietuvių liaudies dainų ir jų variantų sutelkta okupuotos Lietuvos tautosakos rinkiniuose. Prieš porą metų buvo pradėtas jų kataloginis

skelbimas. P. Jokimantienė parašė studiją apie lietuvių vaikų dainas, o praeitų metų pabaigoj Vanda Misevičienė atskiru leidiniu paskelbė darbo ir kalendarinių apeigų dainas. Leidinį redagavo Ambrozijus Jonynas. Pateikiama ir glausta kiekvienos dainos tipo anotacija.

— Petras Česnulis, kilęs iš Vilniaus krašto, parašė knygą "Nužemintieji". Tai atsiminimai iš lenkų okupacijos laikų. Išleido Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjunga, spausdino "Ratos" spaustuvė Hamiltone. Viršelį piešė dail. T. Valius.

— Okupuotoj Lietuvoj atarasas penktas, niekur neskelbtas ir scenoj nepanaudotas, Šekspyro "Hamleto" vertimas į lietuvių kalbą. Vertimo autorius — pedagogas, kalbininkas ir literatas Stasys Naginskas (1891-1955). Rankraštis saugomas Pedagoginiame muziejuje Kaune. (E)

— "Krikščionio Gyvenime"

Operos Carmen pirmojo veiksmo scenovaidis sukurtas dail. Adolfo Valeškos. Chicagos lietuvių operos Carmen spektakliai įvyk balandžio 7, 8 14, ir 15 dienomis. V. Jasinevičiaus nuotrauka

knygų serijoj netrukus numatoma išleisti kun. dr. J. Gutausko "Dievas šiandien". Po to bus spausdinama prof. dr. A. Maceinos knyga "Krikščionis pasaulyje"

— Ukrainiečių žurnalas "Sudastnist", leidžiamas Muenchene, 1972.XIII.4 d. laidoj Nr. 144 patalpino platų prof. J. Bilinskio aprašymą apie Baltų studijų dienas Torontė. Autorius

buvo pakviestas kalbėti tema "Šių dienų politika Pabaltijo kraštuose ir Ukrainoj". Labai teigiamai vertindamas ir pačią idėją tokias konferencijas rengti ir jos sklaidų organizavimą, autorius pastebi, kad nors baltiečių emigracija palvinti yra negausi, bet turinti didelį intelektualų procentą ir pasiekė gražių rezultatų tiek mokslo, tiek literatūros srityse. (Darbin.)

VERGIJOS KRYŽKELIUOSE

gyvename kelias tūkstančiais metų vėliau sakoma. dvidešimtojo amžiaus kultūroje ir civilizacijoje.

Upės pakraščiaus matyti daug rąstų, užkliuvusių už pakrančių krūmų, kurie priminė, kad čia aplinkui kertamos taigos ir upėmis plukdomi sieliai.

Jau atkeliauta giliai Sibiran, ir visur krenta į akis tai, kad šis kraštas labai retai apgyvendintas. Plaukiant Obe, dar protarpiais pakrantėse pasirodydavo miesteliai ir maži kaimeliai su prieplaukais, o giliau — jau visiškai laukinis kraštas tas Sibiras.

UST GALKA

Netrukus privažiavome Ust Galkos vietoje, ir mūsų garlaiviukas sustojo. Pasirodo, kad čia tik skambus vietos pavadinimas, o žmonėms gyventi vos tik pora trobelių. Pakraštyje stovi valtys, kurias keičia keliai per Galkos upelį. Šioje vietoje baigiasi ir kelias, kuris ateina iš rajono centro — Bakčaro. Čia

baigėsi ir mūsų kelionė Sibiro upėmis, kuriomis plaukėme visą savaitę.

Tuojau mus išlaipino ant kranto ir sako:

— Gana bus jums „katatsa“ — važinėti. Dabar jau patys galėsite rogutes pavežioti.

Toliau matyti daug žmonių ir pastorių. Mūsų jau laukė kolchozų pirmininkai. Ant upės kranto stovėjo ir grupelėmis susispietę sėdėjo tremtiniai. Tai buvo ukrainiečiai ir moldavai. Jų garlaiviukas atplaukė kiek anksčiau už mūsų. Į kolchozus buvo paskirstyta kiekvienos tautybės po penkiasdešimt žmonių. Tai visi Bakčaro rajono kolchozai gavo po pusantro šimto tremtinių. Sumaišė mus su kitomis tautybėmis, kad būtume išblaškyti plačiose apylinkėse, nevieningi ir neorganizuoti. Išblaškytus ir sumaišytus lengviau tvarkyti, o tam jie jau turėjo gerą praktiką. Tikslas aiškus: sumaišyti ir suvirinti maskoliškam katile visas tautybes, kad iš jų ar jų vaikų iš-

Stefanija Rūkienė (tąsa iš 7 psl).

augtu samoningi sovietiniai piliečiai ar net komunistiniai išsigimėliai. Visi kietasprandžiai turės mirti.

Tuojau išvydome ir komendantą su kiaurais kojinių kulnais, vaikščiojanti su kolchozų pirmininkais. Jie atvežtus vergus surašinėjo ir nuo galvos iki kojų matavo akimis. Pirmininkai domėjosi darbo jėga. Jie rinkosi stipresnius ir geriau atrodančius vyrus ir be vaikų ar jau su gerokai paaugusiais vaikais moteris.

Štai tie ponai sustojo ir ties manim. Pasižiūrėjo į mane ir į mano varganą bagažą. Juos sudomino mano atsiveštas pusmaišis rugių. Užsirašė vardą, pavardę, amžių, profesiją. Pasisakiau, kad esu mokytoja Paniekinamai šypteli, bet užrašo. Priena prie tautybės. Pasisakiau, kad esu lietuvė, o pilietybės nesiklausė užrašo: SSSR. Protestuoju ir pabrėžiu, kad esu Lietuvos pilietė. Jų veiduose pasirodo demoniška šypsena, o komendantas pradeda kvatotis.

— Užmirškite tai ant visados ir daugiau Lietuvos nebesapnuokite.

Komendantas savo sąrašuose pasižymi, į kurį kolchozą mus atidavė. Dings koks nors pasmerktasis — jam teks atsakomybė, užtat saugojo mus kaip savo akį.

Žiūrime, kaip atrodo mūsų raudonasai urėdas — kolchozo šeimininkas. Apie penkiasdešimt metų amžiaus vyras, vėjo nugairintu pailgu veidu, kuris atrodo kietas, bejausmis ir be jokios šypsenos, nebent tik ironija. Apsirengęs jau gerokai nublizgintu žaliu pusvatiniu ir susijuosęs odiniu diržu. Kelnės tamsaus kartūno. Avi auliniais batais, kurie labai nešvarūs. Matyti, kad kasdien braidoma po purvyną ir apavas niekada nevalomas.

Ilgai truko, kol jie visus apžiūrėjo ir susidarė sąrašus. Pasiliko seneliai ir moterys su mažais vaikais, kurių niekas nenorėjo imti į savo kolchozus. Jiems pasigailėjimo ir užuojautos niekas nepareiškė ir nepadarė nė lašelio žmoniškumo. Tesprogsta čia upės pakrausėje. Bet čia įsikišo komendantas ir tą nedarbingų žmonių likutį išdalijo visiems kolchozams. Tai buvo 1941 m. liepos 20 d.

Dabar komendantas su pirmininkais mus sugrupavo į būrelius, įsakė nesimaišyti ir atsiminti, kas į kurį kolchozą esame paskirti. Aš patekau į Malinovkos kaimą. Dar kartą juodu abu sutikrino mus pagal savo sąrašus. Tuomet mūsų pirmininkas pasiūkė savo vežikus, nurodė, kas ką turi paimti, ir įsakė nuvežti mus prie kolchozo raštinės.

Operos Carmen antrojo akto baletas. Kairėje ant stalo stovi sol. Aldona Stempužienė ir šalia jos sol. Nerija Linkevičiūtė.

S. Miguel Arcanjo tautiniu šokių grupė, laimėjusi aukso medalių pirmoje eilėje iš K. J. d. Janete Nikitin, Cleide Mendo, Silvija Bendoraitytė, Nancy Narbutytė, Marly Trojeckaitė, Oleg Shukowsky

MŪSŲ ŽINIOS

SVEIKSTA NAMUOSE

Douglas Krumzlys, 12 m., po trūkio operacijos laukia dienos, kada vėl galės su žilvitičiais Jaunimo namuose žaisti. Henrika Aleknavičienė, pabuvusi ligoninėje savaitę, sugrįžo pooperaciniams gydymuisi namo.

BRAZILĖ APIE ČIURLIONĮ

Literatūros ratelio mėnesiniame susirinkime, kuriame dalyvavo virš 20 asmenų paskaitą apie lietuvių dailininką ir kompozitorių Mykolą K. Čiurlionį skaitė Sāo Paulo universiteto meno istorijos skyriaus vedėja prof. dr. Francesca Cavalli, italų kilmės archeologijos ir meno žinovė, baigusi studijas Milane, JAV-se ir Prancūzijoje.

Po Alf. D. Petraičio įvado apie Čiurlionį, prof. Cavalli trumpai apibrėžė anų laikų menines nuotakas Europoje, primindama, kad „pranašas nepriimamas savo namuose“, nes Čiurlionį daugiau vertino kitataučiai, negu to meto lietuviai.

Pasinaudodama tūkstantmetės meno istorijos simbolika, interpretavo 24 Čiurlionio paveikslus, kurie buvo skaidrėse rodomi. Svarbiausias profesorės teiginys buvo, kad Čiurlionis galėjo būti modernaus abstraktizmo pradininku, nes jo paveiksluose abstraktus menas randamas jau 1906 metais, prieš tai, kai Kandinskis, skaitomas abstraktizmo tėvu, persimetė į šią sritį.

Prof. Cavalli žada toliau gilintis į lietuvių menininko darbus šiai tezei paremti.

Kristina Valavičiūtė paskambino dvi ištraukas iš Čiurlionio kompozicijos „Rudenėlis“ (op. 21), o Aldona Valavičiūtė paskaitė Salomėjos Neries eilėraščius, parašytus pagal Čiurlionio du paveikslus.

Sekančioje programoje, kuri visada vyksta mėnesio paskutinį šeštadienį, H. Mošinskienė apibudins JAV-se gyvenančius lietuvių rašytojus, vakarą praves Živilė Jūraitytė.

ATŠVENTĖ GIMTADIENIUS

Gegužės 27 Jaunimo namuose kun. St. Šileiką ir kun. A. Saulaitį sveikino visa eilė draugijų jų (28 d.) gimtadienio proga:

Vyrų brolijos vardu K. Rimkevičius, Zelinos Maldos apaštalavimo M. Kleizienė, Žilvičio Vyt. Vosylius pasveikino sambūrio dvasios vadą kun. Šileiką, Tėvų klubo vardu kalbėjo A. Bareišienė, LKB-nės choro Petras Šimonis, Moterų choro p. Masienė, dėkodama kun. Šileikai, išmokusiam moteris giedoti Mišias ir egzekviją.

BLBendruomenės vardu kalbėjo kpt. J. Čiuvinskas, linkėdamas abiemis dar daug metų Brazilijoje dirbti ir nepasenti. Šv. Kazimiero parapijos Maldos apaštalavimą atstovavo M. Stankevičienė, o sveikinimus užbaigė A. Trubienė Moterų draugijos vardu, padėkodama visiem atsilankiusiems.

Po vaišių, kurių gerybės buvo šeiminių suneštos, rodytas naujas filmas apie V P. Amerikos Lietuvių kongresą ir apie pabaltiečių parodą, Sāo Paulo ir Santos apylinkes bei Urugvajaus „Ažuolino“ viešnagė.

Vaišių sveikinimus pravedė Jonas Bagdžius. „Nemušas“ kelioms kalboms pagiedojo „Ilgiausių metų“.

Jūsų gerai pažįstama panelė AUŠRA sunkiai susirgo. Jei Jūs nepadėsit yra didelis pavojus jai mirti.

Jos globėjas Šv. Kazimieras ir močiutė Lietuva kviečia Jus ateiti šį šeštadienį 20 valandą ir išspręsti jos likimą.

Jei būtų išgelbėta AUŠROS gyvybė, pasveikus, jai pramatomi tokie darbai:

Dainuoti: birželio 10 d.
liepos 29 d.

M. Lietuvos 25 metų paminėjime. Metinis koncertas 30 d. gruodžio. Sekmadieniais mišias pagiedoti:

V. Anastácio, Parque das Nações Casa Verde, Moinho Velho.
Po Naujų metų operetė.

PASKAIČIUS TELEFONO KNYGA

Sāo Paulo telefono knygoje yra bent 407 lietuviškų pavardžių įrašų, kurių daugiausia turi S raidė (58). Kitos raidės turi įrašų: 39 K, 37 M, 34 B, 26 P 23 A, ir 22 V. Daugiausia iš eilės lietuviškų pavardžių turi puslapiai 519 642, 925, 984 ir 987 (po penkis), o po keturis įrašus iš eilės turi puslapiai 95, 97, 117, 627, 642, 647.

Daugiausia lietuviškų pavardžių viename puslapyje yra 925-tame (12 įrašų) o kitur galima rasti tame pačiame puslapyje: 1021 – 11 pavardžių, 530 – 10 po devynis psl. 904 ir 984, o po aštuoni

nis lietuvius – 117, 519, 520, 531, 886.

Jeigu kas suras skirtingą lietuviškų pavardžių skaičių gali pranešti redakcijai.

Šios raidės neturi lietuviškų įrašų E, F, H, O, W ir X, o po mažiausia turi raidės Y ir U (tik po du).

Tarp lietuviškai skambančių, bet ne lietuvių pavardžių, randama „Vargas“ ir „Mirtis“

Santo André telefono knygoje (71 72) yra bent 45 lietuviškos pavardės, S Bernardo - trys, S. Caetano - 17, Mauá viena, o Diademos bei Ribeirão Pires sąrašė nėra nė vienos.

RIO DE JANEIRO ŽINIOS - 4 PSL.

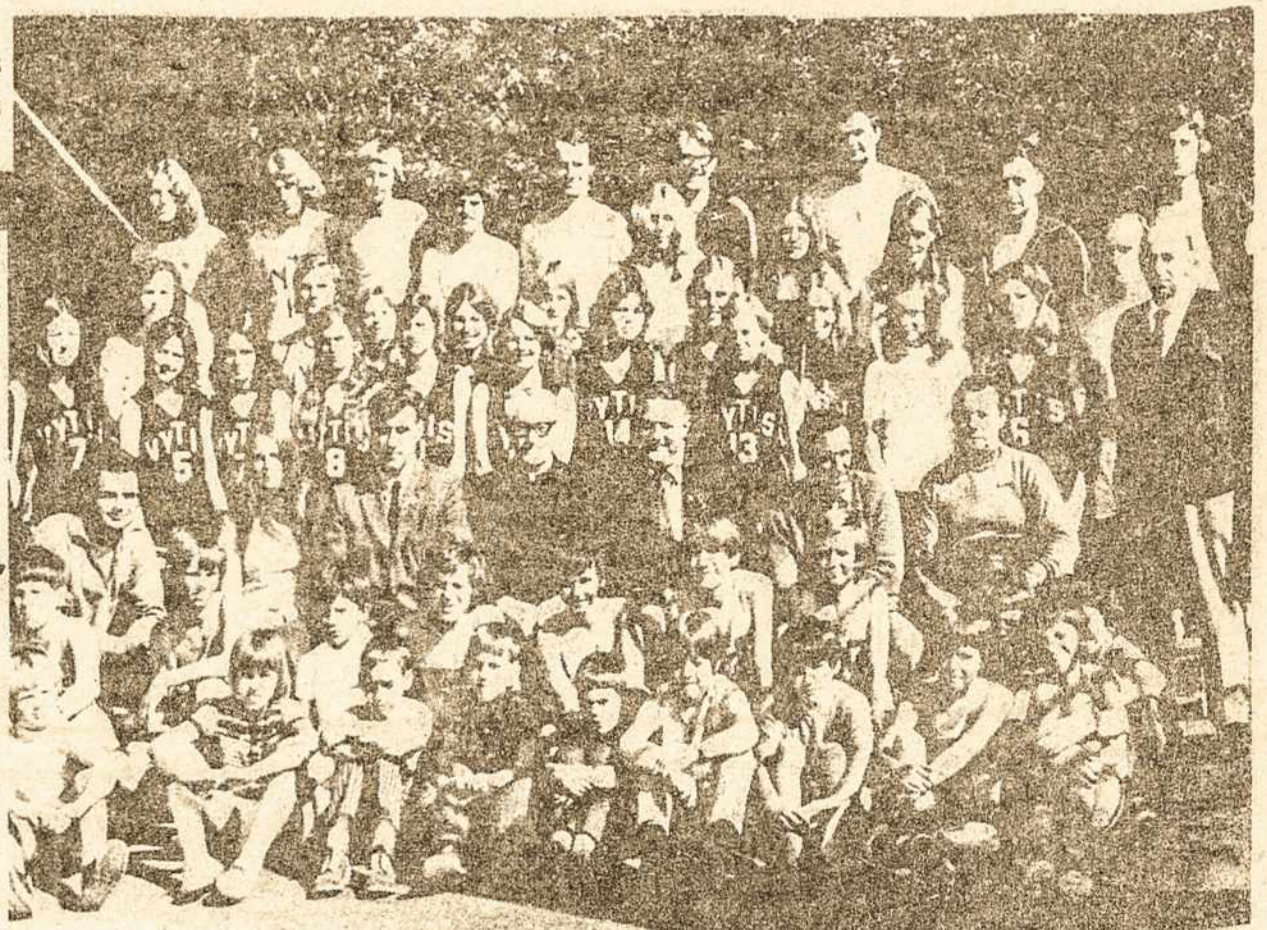
Iulės Rajauskaitės piano rečitalis: Music of Fr. Liszt Stereo	6.00
Aukuras, vaikų įdainuota 14 liet. dainų Stereo	5.00
Lietuviškos giesmės, 12 liet. giesmių Stereo	5.00
Lietuvos 50-ties m. minėjimo giesmės su himnu Stereo	5.00
A. Šabaniausko, po 12 dainų-šokių 10, 11, 18 ir 26 albumas po	5.00
Lietuvos koplyčios iškilmės Romoj. Stereo	5.00
Lietuvos Atsiminimų radijo jubiliejus. Stereo	5.00
Lionės Juodytės dainų-operų rečitalis	5.00
Iš Rūtų šalelės. A. Stephens sings	5.00
Dainos. A. Dičiūtės-Trečiokienės. rečitalis	5.00
Kai krinta lapai. A. Trečiokienės. dainos-anjos	5.00
Dainos ir arijos. J. Armonienės	5.00
Ar žinai tą šalį. Romos Mastienės	5.00
Skambėkite dainos. J. Krištolaitytės	5.00
Lietuvių kompozitorių dainų rečitalis. S. Klimaitės	5.00
Kur gimta padangė. 14 lengvos muzikos kūrinių	5.00
Tykus buvo vakarėlis, 14 lengvos muzikos dainų	5.00
Jūreivių keliai, 16 lengvų muzikos dainų. Stereo	5.00
Gimtinės dangus, 12 lengvos muzikos kūrinių	5.00
Svajonių muzika. 12 muzikos-šokių dainos Stereo	5.50
Tėviškės vėjas, 13 muzikos-šokių dainos. Stereo	6.00
Ar tu meni, 13 muzikos-šokių dainos. Stereo	6.00
Sek pasaką vaikam. L. Rastenytės ir D. Lapinsko Stereo	6.00
Lietuvių kompozitorių dainos. B. Kemežaitės	6.00
Gina Čapkauskienė dainuoja. Stereo	6.00
Antanas Kučingis su orkestru. Stereo	6.00
Žiburėlis, 14 muzikos-šokių dainų. Stereo	6.00
Sodauto, Vilniaus vyrų choro 8 dainos	6.00
Oi, toli, toli... Phila. choro "Viltis" 12 dainų Stereo	6.00
Labą rytą, N. Y. vyrų choro "Perkūnas" 15 dainų Stereo	6.00
Vai lėkite dainos, Chicagos Vyčių choro dainos Stereo	5.00
Pranaše Didis, Liet. Evangelikų choro giesmės	5.00
Vestuvinės dainos, dainuoja Urugvajaus liet. choras	5.00
Kokiais keliais aš keliausiu, dainuoja vyrų kvint "Baltija"	6.00

Plokšteles galima gauti ML redakcijoje arba per ją plokštelių užsisakyti.

DARBININKO ADMINISTRACIJA

910 Willoughby Ave., Brooklyn, N.Y. 11221

(Siųsti tik plokštelių užsakymus. Gavėjas apmoka tik gavęs sąskaitą ir plokšteles, nes kartais užsakoma plokštelės, kuri išparduotos.)

Adelaidės "Vytis", kurie bus sekančių Lietuvių Dienų sporto šventės rengė

MŪSŲ ŽINIOS

GIMĖ SŪNUS

Gegužės 1 d. gimė Dorai ir Edmundui Zaborskiams sūnus Alien. Sveikiname laiminguosius tėvus ir senelius, ML skaitytojus Apoloniją ir Juozą Baltaduonius.

UŽSIMOKĖJO UŽ ML

Sr. Šoliūnas 25 kr., Jonas Valiukevičius 30 kr., Jonas Baltaduonis 40 kr.

KELIONĖ Į ARGENTINĄ

Liepos mėnesį „Nemuno“ šokėjai ruošia ekskursiją į Argentiną ir Urugvajų autobusu. Jaunimo vyksta apie 25, tad lieka apie 15 vietų laisvų kitiems keliautojams.

Bilieto kaina São Paulo-Buenos Aires - Cr\$300. Autobusas išvyksta liepos 13 naktį, sugrįžta į São Paulį liepos 29 d.

Kreiptis į „Nemuno“ vadovą Joną Lukoševičių (tel. 299-5235) arba į ML redakciją.

EKSKURSIJA Į Š. AMERIKĄ

Jau baigiasi laikas užsirašyti ekskursijai į New Yorką, kuri prasideda São Paulyje rugpjūčio 29 d. Dauguma keliautojų grįžta rugsėjo 29, bet yra galimybė grįžti kitu lėktuvu. Kaina \$400. Del latvių ruošiamos ekskursijos kreiptis į kpt. J. Čiuvinską (tel. 63-5269).

BIRŽELIO MINĖJIMAS

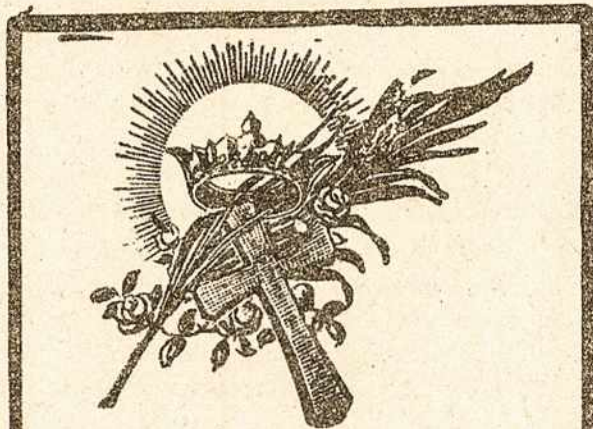
Lietuvių, latvių ir estų minėjimas birželio įvykių proga ruošiamas sekmadienį, birželio 10 dieną, 19:00 val. José Caeano teatre, rua Borges Lagoa, 650, lygiai prieš São Paulo ligoninę, Vila Clementina.

Lietuviai kviečiami kuo skaitlingiau dalyvauti, pasiklausti LKB-nės choro ir „Nemuno“ šokėjais pasidžiaugti, o programoje dar pasirodys estų bei latvių chorai, latvių orkestras ir estų tautinių šokių grupė. Įėjimas nemokamas.

STOVYKLAVIETĖS DARBAI

Dar stovyklavietei įsigyti komitetas galutinai neišsprendė, kaip organizacijos ir įstaigos gali prisidėti prie stovyklavietės įsigijimo lėšų. Kadangi iniciatoriai jau dabar lėšas renka, išsiuntinėjo laiškus, akcinės bendrovės pagrindu, mano ma, kad organizacijos, parapijos ar kiti junginiai galės irgi įeiti kaip akcininkai, papildydami sąrašą asmenų, kurie įneša savo dalį.

Kas norėtų prisidėti prie stovyklavietės darbų ar ieškotų daugiau žinių, gali kreiptis į J. Bagdžių (273-1865), A. Magilą (274-1817) arba R.Mendo (tel. 63-6144).

A.a. PETRO JAKAIČIO
šeimai ir artimiesiems gilia užuojauta
reiškia ir kartu liūdi
Bronius Šukevičius

MŪSŲ MIRUSIEJI

Balandžio 30 d. mirė Domicelė Stankevičienė, 86 metų amžiaus, gyvenusi Imirim. Ji buvo kilusi iš Romainių Kaimelkos, Raudondvario valsč., ir paliko keturias dukteris, du sūnus ir dešimt anūkių.

Gegužės 21 d. mirė Marija Kalvaitienė beveik 74 metų amžiaus, gyvenusi Água Rasa. Kilimo ji buvo iš Šakių Naumiesčio. Paliko tris dukteris. Jos sūnus jau irgi miręs. Palaidota Quarta Parada kapinėse.

Šio Mūsų Lietuvos numerio

GARBĖS LEIDĖJAS

INŽINIERIUS KAZIMIERAS AUDENIS

Jam nuoširdžiausia padėka ir Dievo palaimos linkėjimai.

M.L. Administracija

TAIKOS SKRYDIS APLINK PASAULĮ

1967 metų vieną pavakarį, komunistinės Čekoslovakijos sostinės Pragos vienoje aikštėje būrys svetimšalių su Rožančiais rankose kalba lotyniškai „Ave Marija“ ir gieda giesmes. Policija protestuoja, tildo juos. Tačiau jie nekreipia dėmesio. Praeiviai stabteli, stebisi, teiraujasi ir sužino, jog tai esą keliaiviai iš Portugalijos ir kitų kraštų. Jie atvežę Pragos arkivyskupui Tomasek popiežiaus Pauliaus pašventintą Marijos-Taikos karalienės statulą. Sugedę ar tyčiom sustoję jų autobusai. Belaukdami, jie kalbą Rožančių, iki autobusai būsią sutaisyti. Tada jie grįšį į aerodromą. Jie skrenda apie visą pasaulį.

Tai buvo Taikos skrydis apie pasaulį. Iš įvairių tautų 125 maldininkai su Marijos vyskupu Dom João, gabeno lėktuvu Fatimos Marijos statulą į 25 tautų sostines. Ten Marijos didžiosiose šventovėse jie patalpindavo atsivežtąją Marijos-Rožinio ir Taikos Karalienės statulą, ir tuo primindavo Marijos pažadą apsireikimuose Fatimoje:

„... kad žmonija nebūtų taip nubauta, aš ateinu paaukoti pasaulį Savo Nekalčiausiai Širdžiai ir kiekvieno mėnesio pirmąjį šeštadienį įvesti permaldavimo Komuniją. Jei mano troškimai bus įvykdyti, Rusija atsivers ir bus taika“

MARIJOS ŽODIS.

Marija turi tikrai motinišką, nekalbę širdį. Jinai mato, kaip tikintieji ir netikintieji labai įžeidžia jos dievišką Sūnų. Ji regi, kokios baisios bausmės grėšia žmonėms ir visai žmonijai. Todėl apsireiksdama Fatimoje kaip mylinti motina įspėja žmones. Marijos Nekalč Širdies garbinimo tikslas ir Marijos žodis Fatimoje labai aiškūs:

– Įsiziūrėkite į Nekaltąją Marijos Širdį ir sekite ją – nebeskaudinkite daugiau nuodėmėmis, nes Dievas yra per daug įžeistas. Darykite atgailą už save ir kitus, ypač gerai atlikdami nors sunkias savo pareigas. Pasiveskite paskirai, pasiaukokite grupėmis ir visi drauge mano motiniškai nekaltajai Širdžiai. Taip aš galėsiu užstoti jus pas Dievą, sustabdyti Jo rūstybę, išprašyti taikos. Todėl visi kalbėkite Rožančių.

JĮ IR MES. Baigiasi gegužės mėnuo. Jis buvo skirtas Marijai, gegužinėms pamaldoms. Jų proga reikėtų mums gerai susimąstyti. Reikėtų atsilipti į mūsų dangiškos nekaltosios Motinos Marijos Širdį ir, padarius keletą pasiryžimų, tikrai juos vykdyti. Motina šventa ir nekaltiausia teduoda nekaltybės dorą brangiausia. Mergelė šventa, pilna malonės, teplatina vienybę, tesutaiko žmones.

P.D.

RENKASI AKADEMIKAI

Akademinio sambūrio sekantis susirinkimas birželio 15 d., 8:30 val. vak., Gražvydo Bačelio namuose, Av. Angelica, 1697 (tel.256-7867).

MEDŽIAGA ŽINYNUI

Brazilijos lietuvių žinynei informacijos šiuo metu renkamos iš lietuvių profesionalų ir prekybininkų. Organizacijos paprašytos žinias apie save pateikti iki birželio 5 dienos.

VAIKŲ ŽIEMOS STOVYKLA

Liepos 18-25 Santa Isabel ruošiamą vaikų stovyklą. Dalyvių amžius - iki 13 metų. Mokestis \$50 už visą savaitę. Registruoti pas kun. Šulcą ar kun. Saulaitį klebonijose iki birželio 30 dienos.

RIO DE JANEIRO ŽINIOS - 4 PSL.

Nelsonas Baranauskas įstojo į FATE C fakultetą mechanikos srityje.

„AUŠROS“ CHORUI REIKIA GERKLINGŲ IR BALSINGŲ VYRŲ! PRISIDĖKIT PRIE MŪSŲ!

MŪSŲ
LIETUVA

MOSSA LIUVANIA
Cofre Postal 4491
08000 São Paulo, SP
*
Diretor Responsável
DR. JOSÉ FERREIRA CARRATO
Redator Jonas Kiekytas
Administrador Jonas Brožka
*

METINĖ PRENUMERATA: 30 kr. GARBĖS PRENUMERATA: 150 kr.; Pastoro numerio kaina: 60 centavų. Užuojautos ir sveikinimai nuo 10 kr., pagal didumą. Dėl kitų skelbimų tartis su administracija.

Straipsniai ir korespondencijos redakcija taisy, pertvarko savo nuostata. Nenaudoti raštai gražinami tik autoriumi prašant. Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos ir leidėjų nuomonę. Už skelbimų kalbą ir turinį redakcija neatsako. Laikraštis spaudinamas antradieni. Todėl vietinės žinios ir pranešimai 9-10 puslapiams redakcijai iteiktini neveliau, kaip iki pirmadienio pietu.